

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

бізнес-технологій та економіки

(повне найменування факультету)

Менеджмент та адміністрування

(повне найменування кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломного проєкту (роботи)

бакалавр

(ступінь вищої освіти)

на тему Управління фінансово-господарською діяльністю підприємства

(назва теми)

Виконав(ла): студент(ка) 4 курсу, групи БТЕ-0822

Спеціальності 073 «Менеджмент»

(код і найменування спеціальності)

Освітня програма (спеціалізація)

Менеджмент організацій та адміністрування

ВІСТОРОВСЬКА А. О.

(ПРИЗВИЩЕ та ініціали)

Керівник КОРОЛЬКОВ В. В.

(ПРИЗВИЩЕ та ініціали)

Рецензент ФАТЮХА Н. Г.

(ПРИЗВИЩЕ та ініціали)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Факультет бізнес-технологій та економіки
Кафедра «Менеджмент та адміністрування»
Ступінь вищої освіти бакалавр
Спеціальність 073 «Менеджмент»
(код і найменування)
Освітня програма (спеціалізація) «Менеджмент організацій та адміністрування»
(назва освітньої програми (спеціалізації))

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри Тетяна ПУЛІНА

«05» червня 2026 року

З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТА(КИ)

Вісторовська Анастасія Олександрівна

(ПРИЗВИЩЕ, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту (роботи) «Управління фінансово-господарською діяльністю підприємства»

керівник проєкту (роботи) Корольков Владислав Васильович, к. е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання, ПРИЗВИЩЕ, ім'я, по батькові)

затверджені наказом закладу вищої освіти від « 13 » березня 2026 року № 75

2. Строк подання студентом проєкту (роботи) «01» червня 2026 року

3. Вихідні дані до проєкту (роботи): нормативні та законодавчі акти, монографічні дослідження та наукові праці вітчизняних та іноземних авторів, дані фінансової звітності АТ «Запоріжжяобленерго»

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): 1. Теоретичні основи управління фінансово-господарською діяльністю підприємства. 2. Аналіз фінансово-господарської діяльності АТ «Запоріжжяобленерго». 3. Шляхи удосконалення управління фінансово-господарською діяльністю АТ «Запоріжжяобленерго»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень, кількість слайдів, плакатів) таблиці аналітичних розрахунків — 14, рисунки — 2

6. Консультанти розділів проєкту (роботи)

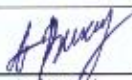
Розділ	ПРИЗВИЩЕ, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	прийняв виконане завдання
I	КОРОЛЬКОВ В.В., професор кафедри менеджменту, к. е.н.	15.04.2026	15.04.2026
II	КОРОЛЬКОВ В.В., професор кафедри менеджменту, к. е.н.	04.05.2026	04.05.2026
III	КОРОЛЬКОВ В.В., професор кафедри менеджменту, к. е.н.	14.05.2026	14.05.2026
Нормоконтроль	ПУЛІНА Т.В., професор кафедри «Менеджмент та адміністрування», д.е.н	02.03.2026	01.06.2026

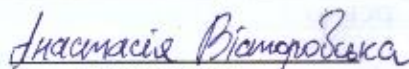
7. Дата видачі завдання «01» квітня 2026 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проєкту (роботи)	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	Примітка
1	Організаційне зібрання щодо термінів подання кваліфікаційної роботи та методики її виконання	02.03.2026	02.03.2026
2	Вибір теми	06.03.2026	06.03.2026
3	Затвердження керівників кваліфікаційних робіт по кафедрі	06.03.2026	06.03.2026
4	Огляд та опрацювання наукової та спеціальної літератури з теми	постійно	постійно
5	Наказ Ректора НУ «Запорізька політехніка» про затвердження тем кваліфікаційних робіт	13.03.2026	13.03.2026
6	Видача завдання до кваліфікаційної роботи	01.04.2026	01.04.2026
7	Розробка робочого плану кваліфікаційної роботи за узгодженням з науковим керівником	06.04.2026	06.04.2026
8	Написання 1 розділу та представлення його на кафедру у друкованому варіанті	15.04.2026	15.04.2026
9	Написання 2 розділу та представлення його на кафедру у друкованому варіанті	04.05.2026	04.05.2026
10	Написання 3 розділу та представлення його на кафедру у друкованому варіанті в цілому	14.05.2026	14.05.2026
11	Нормоконтроль	20.05.2026	20.05.2026
12	Попередній захист кваліфікаційної роботи	25.05.2026	25.05.2026
13	Подання роботи на кафедру в остаточному чистому оформленні	01.06.2026	01.06.2026
14	Захист кваліфікаційної роботи перед ЕК	08.06.2026-12.06.2026	08.06.2026-12.06.2026

Студент(ка)

(підпис)

(ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Керівник проєкту (роботи)

(підпис)

(ім'я ПРИЗВИЩЕ)

РЕФЕРАТ

Дипломна робота бакалавра «Управління фінансово-господарською діяльністю підприємства» 102 сторінки, 14 таблиць, 2 рисунки, 4 додатки, 60 джерел.

Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність АТ «Запоріжжяобленерго».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні підходи до управління фінансово-господарською діяльністю та напрями її удосконалення.

Мета роботи – дослідження теоретичних основ управління діяльністю, аналіз фінансового стану підприємства та розробка рекомендацій.

Методи дослідження: узагальнення, порівняння, горизонтальний і вертикальний аналіз, розрахунково-аналітичний та табличний методи.

Результати та їх новизна. У роботі визначено основні проблеми фінансового стану АТ «Запоріжжяобленерго»: зниження доходів, значну дебіторську заборгованість, недостатню ліквідність та залежність від поточних зобов'язань. Запропоновано напрями покращення управління фінансово-господарською діяльністю підприємства.

Основні положення роботи. Розглянуто теоретичні основи управління фінансово-господарською діяльністю підприємства. Проаналізовано фінансовий стан АТ «Запоріжжяобленерго» та фінансові результати. На основі аналізу підготовлено рекомендації для покращення роботи підприємства.

Значимість роботи та висновки. Запропоновані рекомендації сприятимуть покращенню фінансового управління та ефективнішому використанню ресурсів підприємства.

Ключові слова: ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ, УПРАВЛІННЯ, ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ, ЛІКВІДНІСТЬ, ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ, ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ, СТРУКТУРА КАПІТАЛУ.

ANNOTATION

Bachelor's thesis: “Management of financial and economic activities of an enterprise”: 102 pages, 14 tables, 2 figures, 4 appendices, 60 sources.

The object of research is the financial and economic activity of JSC “Zaporizhzhiaoblenergo”.

The subject of research is the theoretical and practical provisions of financial and economic activity management and directions for its improvement.

The purpose of the thesis is to study the theoretical foundations of activity management, analyze the financial condition of the enterprise and develop recommendations.

Research methods: generalization, comparison, horizontal and vertical analysis, calculation and analytical method, and tabular method.

Results and their novelty. The thesis identifies the main problems of the financial condition of JSC “Zaporizhzhiaoblenergo”, namely: declining revenues, a significant amount of accounts receivable, insufficient liquidity and dependence on current liabilities. Directions for improving the management of the enterprise's financial and economic activity are proposed.

The main provisions of the work. The theoretical foundations of managing the financial and economic activity of an enterprise are considered. The financial condition and financial results of JSC “Zaporizhzhiaoblenergo” are analyzed. Based on the analysis, recommendations for improving the enterprise's performance are developed.

Significance of work and conclusions. The proposed recommendations will contribute to improving financial management and more efficient use of the enterprise's resources.

Keywords: FINANCIAL AND ECONOMIC ACTIVITY, MANAGEMENT, FINANCIAL RESULTS, LIQUIDITY, SOLVENCY, ACCOUNTS RECEIVABLE, CAPITAL STRUCTURE.

ЗМІСТ

Завдання на дипломну роботу

Реферат

Annotation

Перелік умовних позначень

Вступ.....	9
Розділ 1 Теоретичні основи управління фінансово-господарською діяльністю підприємства	13
1.1 Сутність і значення управління фінансово-господарською діяльністю підприємства	13
1.2 Чинники та інформаційне забезпечення управління фінансово- господарською діяльністю підприємства	18
1.3 Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства.....	23
Висновки до розділу 1.....	34
Розділ 2 Аналіз фінансово-господарської діяльності АТ «Запоріжжяобленерго»... 37	
2.1 Організаційно-економічна характеристика АТ «Запоріжжяобленерго».....	37
2.2 Аналіз фінансових результатів, майнового стану та структури капіталу АТ «Запоріжжяобленерго»	42
2.3 Оцінка ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності АТ «Запоріжжяобленерго»	51
Висновки до розділу 2.....	58
Розділ 3 Удосконалення управління фінансово-господарською діяльністю АТ «Запоріжжяобленерго»	61
3.1 Проблеми та резерви підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю АТ «Запоріжжяобленерго» в умовах воєнного стану... 61	
3.2 Напрями удосконалення управління фінансово-господарською діяльністю АТ «Запоріжжяобленерго» та оцінка їх економічної доцільності	66
Висновки до розділу 3.....	76

Висновки	78
Список використаних джерел	81
Додатки.....	89
Додаток А Фінансова звітність АТ «Запоріжжяобленерго» за 2021 рік	90
Додаток Б Фінансова звітність АТ «Запоріжжяобленерго» за 2022 рік.....	94
Додаток В Фінансова звітність АТ «Запоріжжяобленерго» за 2023 рік	98
Додаток Д Сертифікат підтвердження участі в роботі конференції.....	102

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

Позначення та скорочення	Детальна розшифровка
АТ	акціонерне товариство
АТ «Запоріжжяобленерго»	Акціонерне товариство «Запоріжжяобленерго»
ВК	власний капітал
ВОК	власний оборотний капітал
ВП	валовий прибуток
ГК	грошові кошти та їх еквіваленти
ДЗ	дебіторська заборгованість
ЄДРПОУ	Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України
ЗК	залучений / позиковий капітал
КВЕД	Класифікація видів економічної діяльності
КЗ	кредиторська заборгованість
МСФЗ	Міжнародні стандарти фінансової звітності
НКРЕКП	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
НП(С)БО	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку
ОА	оборотні активи
ПАТ	публічне акціонерне товариство
ПЗ	поточні зобов'язання та забезпечення
ПФІ	поточні фінансові інвестиції
ФРОД	фінансовий результат від операційної діяльності
ЧД	чистий дохід
ЧП	чистий прибуток
DOI	Digital Object Identifier
URL	Uniform Resource Locator

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах воєнного стану, зростання витрат, погіршення платіжної дисципліни та обмеженості фінансових ресурсів, підприємства потребують більш обґрунтованого управління своєю діяльністю. Особливо це стосується підприємств енергетичної сфери, які мають економічне та соціальне значення, адже від них залежить функціонування регіону.

Управління фінансово-господарською діяльністю займає важливе місце в роботі підприємства, тому що від нього залежить використання ресурсів, формування доходів, виконання зобов'язань та підтримання стабільного фінансового стану. Без належного планування, аналізу, контролю фінансових і господарських процесів, підприємству складно підтримувати стабільний фінансовий стан, тому фінансово-господарську діяльність доцільно розглядати комплексно, з урахуванням активів, капіталу, зобов'язань, доходів, витрат і фінансових результатів.

АТ «Запоріжжяобленерго» є важливим підприємством енергетичної інфраструктури Запорізької області. Основним видом його діяльності є розподілення електричної енергії. Робота підприємства потребує великих фінансових ресурсів, обслуговування, ремонту та відновлювання. На діяльність товариства впливають тарифне регулювання, поточні зобов'язання, розрахунки зі споживачами, потреба в оновленні основних засобів та воєнні ризики.

Питання управління фінансово-господарською діяльністю підприємств розглядали у своїх працях В. І. Аранчій, О. О. Томілін, Л. О. Дорогань-Писаренко, Ю. Ю. Верланов, С. В. Приймак та інші науковці. Окремі аспекти аналізу фінансового стану, фінансових результатів, ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості й ділової активності досліджували Н. Проскуріна, А. Гнідкова, С. Бегун, Ю. Костенко, О. Короленко, М. Гузь, А. М. Ткаченко та В. В. Зінченко. Водночас кожне підприємство має особливості

діяльності, структуру активів і капіталу, джерела фінансування, рівень витрат і ризику, тому теоретичні положення потрібно розглядати на прикладі конкретного підприємства.

Мета роботи. Дослідження теоретичних основ управління фінансово-господарською діяльністю підприємства, аналіз фінансового стану АТ «Запоріжжяобленерго» та розроблення рекомендацій для покращення управління діяльністю підприємства.

Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність АТ «Запоріжжяобленерго».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні підходи до управління фінансово-господарською діяльністю підприємства.

Для досягнення поставленої мети в роботі визначено такі **завдання**:

- розкрити сутність і значення управління фінансово-господарською діяльністю підприємства;
- розглянути чинники, які впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства, та її інформаційне забезпечення;
- узагальнити методику аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства;
- надати організаційно-економічну характеристику АТ «Запоріжжяобленерго»;
- проаналізувати фінансові результати, майновий стан і структуру капіталу підприємства;
- оцінити ліквідність, платоспроможність, фінансову стійкість і ділову активність АТ «Запоріжжяобленерго»;
- визначити основні проблеми та резерви підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю АТ «Запоріжжяобленерго» в умовах воєнного стану;
- запропонувати напрями удосконалення управління фінансово-господарською діяльністю АТ «Запоріжжяобленерго» та оцінити їх економічну

Інформаційною базою дослідження є наукові праці українських і зарубіжних авторів, нормативно-правові акти України, фінансова звітність АТ «Запоріжжяобленерго» за 2021–2023 роки, електронні ресурси, пов’язані з темою дослідження, а також власні розрахунки автора, виконані на основі фінансової звітності підприємства.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в уточненні напрямів покращення управління фінансово-господарською діяльністю підприємства енергетичної сфери в умовах воєнного стану. На прикладі АТ «Запоріжжяобленерго» обґрунтовано доцільність поєднання заходів зі скорочення дебіторської заборгованості, оптимізації поточних зобов’язань, контролю витрат і планування грошових коштів для підвищення ліквідності та фінансової стійкості підприємства.

Апробація результатів роботи. За результатами проведеного дослідження було підготовлено та опубліковано тези доповіді за темою «Управлінські рішення щодо підвищення ефективності діяльності підприємства» та було взято участь у роботі I Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародний бізнес і логістика: ризики, безпека та управлінські рішення», яка відбулася 5 березня 2026 року в місті Києві на базі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». За підсумками участі у конференції отримано сертифікат.

Результати дослідження можуть бути рекомендовані для застосування при розробці заходів щодо підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства, оскільки якість управлінських рішень безпосередньо впливає на рівень використання ресурсів, фінансові результати та загальну результативність діяльності суб’єкта господарювання.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота містить вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел і додатки. Повний обсяг роботи — 102 сторінки, включаючи 14 таблиць, 2 рисунки. Список

використаних джерел (60 найменувань) — 8 сторінок, 4 додатки — 14 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність і значення управління фінансово-господарською діяльністю підприємства

Фінансово-господарська діяльність охоплює основні процеси, без яких підприємство не може стабільно працювати. Це використання ресурсів, рух коштів, формування доходів, здійснення витрат і отримання фінансових результатів. Вона поєднує господарську сторону діяльності підприємства з фінансовою, тому її не можна розглядати лише через окремі показники прибутку, витрат або активів.

У бухгалтерському обліку господарська операція розглядається як дія або подія, що спричиняє зміни у структурі активів, зобов'язань і власного капіталу підприємства [31].

Фінансово-господарською діяльністю підприємства є сукупність дій, які пов'язані із забезпеченням підприємства необхідними ресурсами, організацією його поточної роботи та досягненням економічних і соціальних цілей. Вона охоплює фінансові результати та господарські процеси, завдяки яким ці результати формуються.

Фінансово-господарська діяльність відображає не лише поточну роботу підприємства, а й загальну здатність забезпечувати безперервність діяльності. Вона показує, наскільки підприємство може використовувати наявні ресурси, формувати доходи, покривати витрати, виконувати зобов'язання та створювати умови для подальшого розвитку.

Наприклад, зростання витрат може зменшувати прибуток, нестача грошових коштів може ускладнювати виконання зобов'язань, а неефективне

використання активів може призводити до зниження результативності діяльності. Тому фінансово-господарська діяльність потребує постійного управління, оскільки без належного контролю окремі проблеми можуть швидко впливати на загальний фінансовий стан підприємства.

Розглядати фінансово-господарську діяльність доцільно як об'єкт цілеспрямованого управлінського впливу, а не лише як сукупність операцій, тому що саме управлінські рішення дають можливість досягати кращих фінансових результатів та підтримувати стабільність роботи підприємства.

Господарська діяльність і фінансова діяльність тісно пов'язані між собою, але вони не є однаковими поняттями. Господарська діяльність охоплює діяльність у сфері суспільного виробництва, що спрямована на виробництво та реалізацію продукції, виконання робіт або надання послуг, які мають вартісний характер і цінову визначеність [7]. Фінансова діяльність пов'язана зі змінами розміру та складу власного і позикового капіталу підприємства [48]. Тобто фінансово-господарська діяльність поєднує господарські процеси та фінансові результати підприємства.

Управління фінансово-господарською діяльністю є частиною загальної системи управління підприємством. Його можна розглядати як систему використання форм і методів фінансового забезпечення, спрямовану на досягнення цілей підприємства, зокрема підвищення прибутковості, рентабельності та платоспроможності [3, с. 17].

Тобто фінансові рішення не можуть бути відокремлені від господарської діяльності, тому що впливають на те, як використовують ресурси, на рівень витрат, обсяг зобов'язань і, зрештою, на результат роботи підприємства.

Мета управління фінансово-господарською діяльністю полягає в забезпеченні стабільної та ефективної роботи підприємства через прийняття обґрунтованих рішень. Керівництво має раціонально використовувати ресурси, контролювати витрати, підтримувати ліквідність і фінансову стійкість. А також швидко реагувати на зміни у фінансовому стані підприємства.

Особливість такого управління полягає в комплексному характері, адже господарське рішення має фінансові наслідки, а фінансові рішення впливають на господарські процеси.

Наприклад, якщо підприємство оновлює основні засоби, йому потрібні додаткові кошти, а якщо збільшує обсяги діяльності, зростає потреба в ресурсах. Саме тому управління фінансово-господарською діяльністю має враховувати взаємний вплив господарських процесів і фінансових результатів.

У практичному аспекті управління фінансово-господарською діяльністю включає планування, організацію роботи, аналіз, контроль і регулювання основних процесів підприємства. Ці процеси мають бути безперервними та узгодженими, тому що фінансовий стан підприємства також залежить від того, наскільки швидко керівництво реагує на зміни в умовах діяльності.

Саме тому підприємству важливо приймати обґрунтовані управлінські рішення, а також залучати необхідні фінансові ресурси та використовувати їх без зайвих витрат і ризиків. Такий підхід допомагає підприємству краще пристосовуватися до нестабільних умов і підтримувати належний фінансовий стан [43, с. 17].

Підприємство постійно потребує управління фінансово-господарською діяльністю, тому що щоденно приймає рішення про використання ресурсів, контроль витрат, виконання зобов'язань і забезпечення прибутковості.

У процесі управління важливим є аналіз фактичних результатів, який дозволяє оцінити фінансові результати, майновий стан, структуру капіталу, ліквідність, фінансову стійкість і ділову активність підприємства.

У цьому контексті фінансовий аналіз є ключовим інструментом управління. Він надає керівництву дані для прийняття обґрунтованих рішень та допомагає оцінити ефективність використання активів, структуру капіталу, виявити слабкі місця та визначити управлінські заходи для їх усунення.

Підтримання фінансової стійкості є одним із головних завдань управління фінансово-господарською діяльністю. Вона показує, наскільки підприємство

здатне стабільно працювати, своєчасно виконувати зобов'язання та не залежати надмірно від позикових коштів. Тому для керівництва важливо приймати вірні управлінські рішення, для забезпечення стабільної роботи підприємства.

Управління фінансово-господарською діяльністю здійснюється за допомогою різних методів, серед яких економічні, організаційні, адміністративні та аналітичні методи.

Для наочного відображення основні методи управління подані у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Методи управління фінансово-господарською діяльністю підприємства

Економічні методи	Організаційні методи	Адміністративні методи	Аналітичні методи
планування доходів і витрат	розподіл обов'язків між підрозділами	ухвалення управлінських рішень	оцінка фінансового стану
бюджетування	координація роботи	встановлення правил	виявлення проблем
контроль фінансових результатів	впорядкування внутрішніх процесів	контроль виконання	визначення напрямів їх вирішення
стимулювання ефективного використання ресурсів	удосконалення організаційної структури	відповідальність за результати	прогнозування фінансових результатів

Примітка. Складено автором на основі узагальнення теоретичних підходів.

За таблицею 1.1 видно, що кожен метод має свої завдання та інструменти:

- економічні методи спрямовані на планування та контроль фінансових результатів підприємства. Вони включають планування доходів і витрат, бюджетування, контроль виконання фінансових показників та стимулювання ефективного використання ресурсів;

- використання економічних методів дозволяє оцінити раціональність використання ресурсів та дає можливість вчасно коригувати фінансові рішення;

- організаційні методи забезпечують роботу підрозділів підприємства. Вони включають розподіл обов'язків, координацію роботи та впорядкування внутрішніх процесів. Вони допомагають керівництву визначити, хто відповідає за які процеси і забезпечити ефективну взаємодію всіх структурних одиниць;

- адміністративні методи пов'язані з ухваленням управлінських рішень та контролем їх виконання. До них належать встановлення правил, контроль виконання, визначення відповідальності та відповідальність за результати. Вони допомагають забезпечити дотримання внутрішніх процедур і своєчасне виконання прийнятих рішень;

- аналітичні методи дають змогу оцінити фінансовий стан підприємства, виявити проблемні напрями та визначити шляхи їх вирішення. Вони включають аналіз доходів і витрат, оцінку активів і зобов'язань, прогнозування фінансових результатів. Вони дозволяють керівництву приймати обґрунтовані рішення та зменшувати фінансові ризики.

Отже, використання разом цих методів створює основу для прийняття керівництвом управлінських рішень, та сприяє раціональному використанню ресурсів, та фінансової стабільності підприємства.

Підтримання ліквідності та платоспроможності є ключовим напрямком управління фінансово-господарською діяльністю. Для керівництва це означає необхідність постійно контролювати рух грошових коштів, обсяг оборотних активів, структуру поточних зобов'язань та строки розрахунків з дебіторами і кредиторами. Тому управлінські рішення мають бути спрямовані на підтримання платіжної дисципліни, прискорення погашення дебіторської заборгованості, раціональне використання оборотних коштів і недопущення накопичення прострочених зобов'язань.

Також належне управління допомагає впорядкувати внутрішні процеси, роблячи їх контрольованими. Керівнику це дозволяє чітко бачити стан справ, оперативно реагувати на проблеми та мінімізувати ризики.

Недостатня ефективність в управлінні призводить до накопичення

фінансових проблем: нестачі обігових коштів, зростання заборгованості, зниження прибутковості та погіршення фінансової стійкості. Через це підприємство може працювати нестабільно, хоча попит на його послуги буде зберігатися.

Для підприємств, діяльність яких має стратегічне або соціальне значення, управління фінансово-господарськими процесами є особливо важливим. Такі підприємства відповідають не лише за власний фінансовий результат, а й за підтримання інфраструктури та виконання важливих для регіону функцій.

Отже, управління фінансово-господарською діяльністю підприємства можна розглядати як постійний процес планування, аналізу, контролю фінансових і господарських операцій. Воно допомагає керівництву приймати обґрунтовані управлінські рішення, завдяки яким підприємство може створювати умови для стабільної роботи і подальшого розвитку.

1.2 Чинники та інформаційне забезпечення управління фінансово-господарською діяльністю підприємства

Ефективність управління фінансово-господарською діяльністю підприємства залежить від того, наскільки керівництво враховує умови, у яких працює підприємство, і якою інформацією користується під час прийняття рішень.

На діяльність підприємства впливають внутрішні та зовнішні чинники, тому управління не може обмежуватися лише контролем доходів і витрат, воно також має враховувати зміни у середовищі, фінансові ризики та можливості самого підприємства.

Чинниками впливу на фінансово-господарську діяльність є умови, обставини й процеси, які визначають можливості підприємства формувати доходи, використовувати ресурси, виконувати зобов'язання та підтримувати фінансову стійкість. Їх вплив може бути позитивним або негативним,

короткостроковим або тривалим, контрольованим або неконтрольованим. Тому керівництву важливо знати й оцінювати, як ці чинники можуть позначитися на результатах діяльності.

Найчастіше чинники впливу поділяють на зовнішні та внутрішні. Зовнішні формуються поза межами підприємства і впливають на умови роботи та результати діяльності, керівництво їх безпосередньо не контролює. Внутрішні залежать від ресурсів, організації роботи, структури капіталу і управлінських рішень. Вони визначають, наскільки ефективно воно використовує можливості, адаптується до змін і підтримує фінансову стабільність.

Вплив внутрішніх і зовнішніх чинників на управління фінансово-господарською діяльністю підприємства наведено на рис. 1.1.

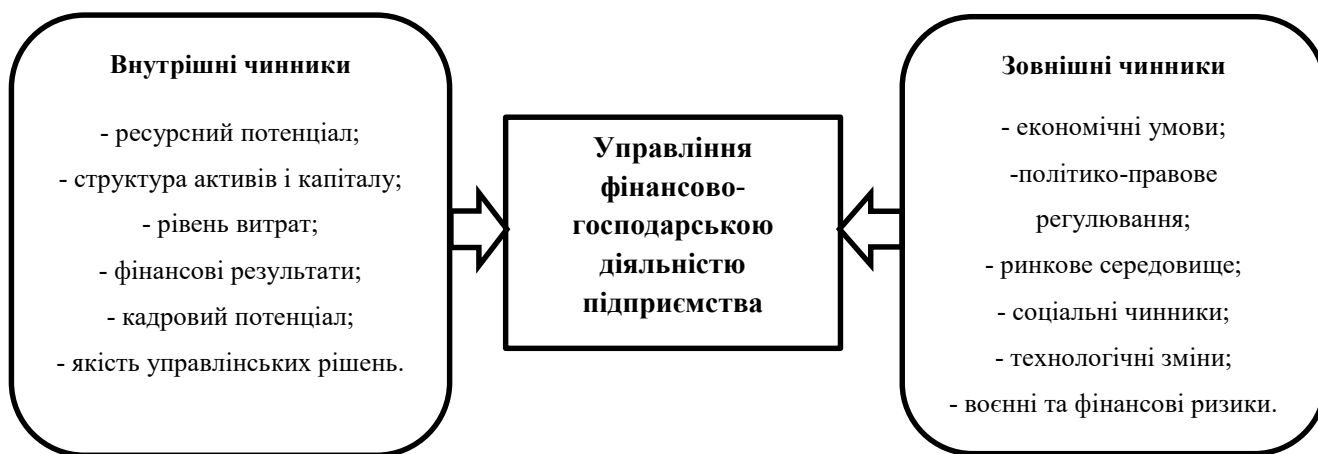

Рис. 1.1 Вплив внутрішніх і зовнішніх чинників на управління фінансово-господарською діяльністю підприємства

Примітка. Складено автором.

До зовнішніх чинників належать економічні, політико-правові, ринкові, соціальні, технологічні, природно-ресурсні та ризикові умови, у яких функціонує підприємство. Саме ці чинники створюють умови роботи підприємства та впливають на його діяльність.

Серед зовнішніх чинників важливе місце займає стан економіки.

Це рівень інфляції, курс національної валюти, купівельна спроможність населення, доступність кредитів. Коли економічна ситуація стабільна, підприємству легше прогнозувати результати, а нестабільна ситуація може призводити до неплатежів, скорочення попиту та зниження прибутковості.

Політико-правовими чинниками є законодавче регулювання, податкова політика, вимоги до обліку і звітності, правила ціноутворення. Для підприємств енергетичної сфери, в яких діяльність пов'язана з тарифною політикою, державним регулюванням, цей вплив є особливо помітним.

Ринкові чинники характеризують умови, у яких підприємство працює зі споживачами, постачальниками, конкурентами та іншими учасниками ринку.

До них відносяться рівень конкуренції, попит, ціни, доступність ресурсів, надійність постачальників і умови збуту.

Соціальні чинники пов'язані з рівнем доходів населення, кадровим забезпеченням, умовами праці та соціальною відповідальністю бізнесу.

Технологічні чинники пов'язані з технічним рівнем підприємства, можливостями автоматизації, використанням сучасного обладнання, цифрових технологій. Вони впливають на продуктивність праці, собівартість, якість управлінської інформації та контролю.

Окремо слід виділити ризики, пов'язані з нестабільністю зовнішнього середовища. До них належать воєнні, енергетичні, фінансові, інфляційні та кредитні ризики. Для українських підприємств війна зумовила дестrukцію логістичних ланцюгів, втрату активів, зміну споживчого попиту, кадрові дефіцити, а також зростання ролі держави та донорських програм [16, с. 52].

Внутрішні чинники формуються всередині підприємства. Вони залежать від організації управління, ресурсного забезпечення, кадрового потенціалу, фінансової політики, стану активів, структури капіталу, рівня витрат і якості управлінських рішень. На відміну від зовнішніх чинників, підприємство може їх оцінювати та поступово змінювати.

До важливих внутрішніх чинників належить ресурсний потенціал

підприємства. Він охоплює матеріальні, трудові, фінансові, інформаційні та організаційні ресурси. Від кількості та ефективного використання ресурсів залежить здатність забезпечувати поточну діяльність, формувати доходи, підтримувати стабільну роботу та фінансову стійкість.

На фінансово-господарську діяльність також впливають структура активів і капіталу. Співвідношення між необоротними та оборотними активами має значення для ліквідності й платоспроможності підприємства, а структура капіталу показує залежність від власних і позикових джерел фінансування.

Серед внутрішніх чинників також варто виділити витрати та фінансові результати підприємства. Витрати безпосередньо впливають на прибутковість, рентабельність і конкурентоспроможність підприємства. Якщо витрати зростають швидше, ніж доходи, то є необхідність перегляду окремих управлінських рішень.

До внутрішніх чинників також належать кадровий потенціал, організаційна структура та якість управління. Від кваліфікації працівників, розподілу обов'язків і взаємодії між підрозділами залежать продуктивність і загальний фінансовий стан підприємства, тому управлінські рішення мають ґрунтуватися на достовірній інформації та аналізі фактичних результатів.

Для якісного управління важлива інформаційна забезпеченість. Тобто система збору, обробки, узагальнення, зберігання та використання інформації, яка необхідна для прийняття управлінських рішень. Саме на основі інформації керівництво оцінює стан підприємства, визначає проблеми, виявляє резерви, прогнозує результати та обирає подальші напрями дій.

Інформаційне забезпечення управління тісно пов'язане з фінансовим аналізом. Фінансовий аналіз можна розглядати як управлінську функцію, спрямовану на формування інформаційної системи управління фінансово-господарськими процесами. Його інформаційною базою виступають дані бухгалтерської фінансової звітності та обліку, що дають змогу оцінити стан підприємства і підготувати обґрунтовані управлінські рішення [30, с. 4].

Нормативне розуміння інформаційного забезпечення управління простежується через визначення бухгалтерського та управлінського обліку. Бухгалтерський облік спрямований на виявлення, накопичення, узагальнення, зберігання і передачу інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень. Управлінський облік забезпечує збір, обробку та підготовку інформації для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством [31].

Інформаційне забезпечення має бути своєчасним, зрозумілим і придатним для аналізу. Воно має охоплювати дані про різні показники діяльності підприємства, такі як активи, капітал, зобов'язання, доходи, витрати, фінансові результати, дебіторську й кредиторську заборгованість та інші. Без цієї інформації об'єктивно оцінити фінансовий стан і визначити, які управлінські рішення є найбільш доцільними, доволі складно.

Основними джерелами інформаційного забезпечення є бухгалтерська, фінансова, статистична, податкова, управлінська інформація. Вони дають змогу відображати господарські операції, оцінювати фінансовий стан підприємства, аналізувати динаміку показників, контролювати розрахунки з бюджетом і реагувати на поточні зміни.

Фінансова звітність є важливою для інформаційного забезпечення фінансового менеджменту, в ній відображаються фінансові операції та розкривається фінансовий зміст діяльності. До основних форм звітності належать звіт про фінансові результати, баланс і звіт про рух коштів, які використовуються для оцінки фінансового стану, структури активів і капіталу, ліквідності, платоспроможності та руху грошових коштів [6, с. 34–44].

Інформаційне забезпечення повинно враховувати потреби різних рівнів управління. Вищому керівництву важлива узагальнена інформація про фінансовий стан, результати діяльності, ризики й напрями розвитку. А от керівникам структурних підрозділів потрібні дані про виконання планів, витрати, використання ресурсів, продуктивність і поточні проблеми.

Фінансово-економічні служби потребують детальної інформації для розрахунку показників, складання звітності, планування, бюджетування та аналізу.

Сьогодні активно використовують автоматизацію інформаційного забезпечення. Це інформаційні системи, електронний документообіг, програми обліку, всі вони допомагають швидко обробляти дані, зменшувати помилки, працювати з більш актуальною інформацією.

Крім поточних даних, підприємству також потрібна і прогнозна інформація. Вона допомагає спрогнозувати можливі ризики, визначити потребу у фінансових ресурсах, а також оцінити доходи та витрати.

Інформаційне забезпечення є особливо важливим для великих підприємств з значною інфраструктурою та соціальною відповідальністю. Такі підприємства мають контролювати фінансові показники, стан основних засобів, обсяги послуг, розрахунки зі споживачами й дебіторську заборгованість.

Отже, чинники впливу та інформаційне забезпечення взаємопов'язані між собою. Чинники формують умови роботи підприємства, а інформація дозволяє їх оцінити та врахувати в управлінні. Чим складніше середовище діяльності, тим більшого значення набувають якість інформації і контроль управління.

1.3 Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства

Аналіз фінансово-господарської діяльності використовується для оцінки фінансового стану, результатів роботи, ефективності використання ресурсів та можливих проблем в управлінні. На основі аналізу можна побачити зміни доходу, витрат, активів, капіталу, зобов'язань, ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності і рентабельності.

Фінансовий аналіз є одним із джерел інформації для управління підприємством. Його основою є дані бухгалтерського обліку та фінансової

звітності, а результатом є висновки, які можуть використовуватися під час прийняття управлінських рішень. У праці І. Ю. Єпіфанова [10, с. 5] зазначено, що фінансовий аналіз дає змогу отримати об'єктивну й точну картину фінансового стану підприємства, його прибутку або збитку, а також простежити динаміку змін активів, пасивів і розрахунків з дебіторами.

Метою аналізу є виявлення загальної картини підприємства. Для цього важливо оцінити, чи достатньо підприємство має ресурсів для роботи, ефективність використання активів та капіталу, та чи може своєчасно виконувати зобов'язання та отримує достатній фінансовий результат.

Методика аналізу полягає в послідовному розгляді основних сторін діяльності підприємства. Насамперед оцінюються фінансові результати, майновий стан, структуру активів і пасивів, ліквідність, платоспроможність, фінансову стійкість, ділову активність і рентабельність.

Інформаційною основою аналізу є фінансова звітність підприємства. Відповідно до НП(С)БО 1, вона містить дані про фінансовий стан і результати діяльності підприємства та включає баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал і примітки до річної фінансової звітності [32].

Для оцінки фінансово-господарської діяльності використовують горизонтальний, вертикальний, порівняльний, коефіцієнтний, табличний і розрахунково-аналітичний методи.

За допомогою горизонтального аналізу можна порівняти показники за кілька періодів і визначити, як вони змінилися. Можна побачити збільшення або зменшення доходів, витрат, активів, зобов'язань та інших показників.

Абсолютне відхилення показує, на скільки одиниць змінився показник у звітному періоді порівняно з базисним. Воно використовується для оцінки фактичної зміни показника в грошовому або кількісному вираженні.

Абсолютне відхилення показника визначається за формулою (1.1) [30]:

$$\Delta\Pi = \Pi_1 - \Pi_0, \quad (1.1)$$

де Π_1 — значення показника у звітному періоді;

Π_0 — значення показника у базисному періоді.

Темп приросту показує відсоток зміни показника порівняно з базисним періодом. Цей показник дає змогу оцінити відносний масштаб зміни.

Темп приросту показника визначається за формулою (1.2) [30]:

$$T_{\text{пр}} = (\Pi_1 - \Pi_0) / \Pi_0 \times 100 \%, \quad (1.2)$$

Вертикальний аналіз використовується для оцінки структури показників. Наприклад, під час аналізу активів можна визначити частку необоротних і оборотних активів у загальній вартості майна, а під час аналізу пасивів частку власного капіталу, довгострокових і поточних зобов'язань. У довіднику І. Ю. Спіфанова, В. В. Джеджула, авторами зазначено, що вертикальний аналіз передбачає подання кожної статті фінансової звітності у вигляді частки від загального підсумку [10, с. 8].

Питома вага показує, яку частку займає окремий елемент у загальній сумі. Вона допомагає оцінити структуру активів, пасивів, доходів або витрат.

Питома вага елемента у загальній сумі визначається за формулою (1.3) [30]:

$$ПВ = E / \Pi \times 100 \%, \quad (1.3)$$

де E — величина окремого елемента;

Π — загальна сума показника.

Окремим напрямом аналізу є оцінка рентабельності. Рентабельність

розглядається як якісний показник, який характеризує рівень віддачі витрат або використання ресурсів у процесі виробництва і реалізації продукції, товарів, робіт чи послуг [10, с. 72]. Якщо підприємство є рентабельним, це означає, що воно не лише покриває витрати, а й отримує прибуток.

Коефіцієнт загальної рентабельності показує, яка частина валового прибутку припадає на чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг. Цей показник дає змогу оцінити, наскільки результативною є основна діяльність підприємства до врахування інших витрат. Нормативне значення зазвичай 10–20%, залежно від галузі.

Коефіцієнт загальної рентабельності визначається за формулою (1.4) [10, с. 73]

$$R_{\text{заг}} = \text{ВП} / \text{ЧД} \times 100 \%, \quad (1.4)$$

де ВП — валовий прибуток підприємства;

ЧД — чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг.

Рентабельність продажу показує, скільки прибутку або збитку від операційної діяльності припадає на кожну гривню чистого доходу від реалізації. За цим показником можна оцінити, наскільки ефективно підприємство отримує операційний результат від продажу продукції, товарів, робіт або послуг. Нормативне значення цього показника 5–15%.

Рентабельність продажу розраховується за формулою (1.5) [10, с. 75]:

$$R_{\text{прод}} = \text{ФРОД} / \text{ЧД} \times 100 \%, \quad (1.5)$$

де ФРОД — фінансовий результат від операційної діяльності.

Чиста рентабельність реалізації показує, яка частина чистого прибутку

або збитку припадає на кожен гривню доходу від продажу. Цей показник відображає кінцевий фінансовий результат після врахування всіх доходів і витрат підприємства. Бажаним нормативним значенням є 5–15%.

Чиста рентабельність реалізації визначається за формулою (1.6) [10, с. 75]:

$$P_{\text{ч}} = \text{ЧП} / \text{ЧД} \times 100 \%, \quad (1.6)$$

де ЧП — чистий прибуток.

Наступним напрямом є аналіз ліквідності та платоспроможності. Ліквідність пов'язується з наявністю в підприємства оборотних засобів, достатніх для погашення короткострокових зобов'язань. Платоспроможність означає здатність підприємства своєчасно сплачувати кошти за наявні зобов'язання [10, с. 43–44].

Коефіцієнт покриття показує, скільки гривень оборотних активів припадає на одну гривню поточних боргів. Нормативне значення ≥ 2 , щоб покрити короткострокові зобов'язання оборотними активами.

Коефіцієнт покриття розраховується за формулою (1.7) [10, с. 44]:

$$K_{\text{п}} = \text{ОА} / \text{ПЗ}, \quad (1.7)$$

де ОА — оборотні активи;

ПЗ — поточні зобов'язання та забезпечення.

Коефіцієнт швидкої ліквідності показує, чи може підприємство погасити поточні зобов'язання за рахунок найбільш ліквідної частини оборотних активів без урахування запасів. Він є точнішим за коефіцієнт покриття, тому що запаси не завжди можна швидко перетворити на грошові кошти. Норматив 1–1,5.

Коефіцієнт швидкої ліквідності визначається за формулою (1.8) [10, с. 45]:

$$K_{шл} = (OA - З) / ПЗ, \quad (1.8)$$

де З — запаси.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, яку частину поточних зобов'язань підприємство може погасити негайно за рахунок грошових коштів та поточних фінансових інвестицій. Саме гроші є найбільш мобільною частиною оборотних активів [10, с. 45]. Нормативне значення 0,2–0,5,

Коефіцієнт абсолютної ліквідності розраховується за формулою (1.9) [10, с. 45]:

$$K_{ал} = (ГК + ПФІ) / ПЗ \quad (1.9)$$

де ГК — грошові кошти та їх еквіваленти;

ПФІ — поточні фінансові інвестиції.

Власний оборотний капітал показує, яка частина оборотних активів залишається в розпорядженні підприємства після покриття поточних зобов'язань. Позитивне значення цього показника означає, що оборотні активи перевищують поточні борги, а від'ємне нестачу власних оборотних ресурсів.

Нормативним значенням показника є > 0 , що свідчить про наявність власних ресурсів для фінансування оборотних активів.

Власний оборотний капітал визначається за формулою (1.10) [10, с. 61]:

$$ВOK = OA - ПЗ, \quad (1.10)$$

Під час аналізу ліквідності важливо враховувати не лише нормативні значення, а й особливості самого підприємства. У великих інфраструктурних підприємств значна частина майна може бути вкладена в необоротні активи, які не завжди можна швидко перетворити на грошові кошти.

Важливим напрямом методики є аналіз фінансової стійкості. Фінансова стійкість розглядається як фінансовий стан підприємства, за якого ресурси, вкладені у діяльність, мають окупатися за рахунок грошових надходжень, а прибуток забезпечувати самофінансування і незалежність від зовнішніх джерел фінансування [10, с. 59]. Тож, фінансова стійкість показує, наскільки підприємство залежить від власного і позикового капіталу.

Коефіцієнт автономії показує частку власного капіталу в загальній сумі капіталу підприємства. Чим вищим є цей показник, тим більш фінансово незалежним є підприємство і тим менше воно залежить від кредиторів.

Коефіцієнт автономії визначається за формулою (1.11) [10, с. 60]:

$$K_{авт} = BK / K, \quad (1.11)$$

де BK — власний капітал;

K — загальна вартість капіталу підприємства.

Коефіцієнт фінансової залежності є оберненим до коефіцієнта автономії. Він показує, скільки активів припадає на одну гривню власного капіталу. Зростання цього показника свідчить про посилення залежності підприємства від залучених джерел фінансування. Нормативне значення ≤ 2 .

Коефіцієнт фінансової залежності розраховується за формулою (1.12) [10, с. 16]:

$$K_{фз} = A / BK, \quad (1.12)$$

де A — активи підприємства.

Коефіцієнт фінансового ризику показує співвідношення залучених і власних коштів. Він дає змогу оцінити, скільки позикового капіталу припадає на одну гривню власного капіталу. Якщо цей показник зростає, фінансова залежність підприємства від кредиторів посилюється.

Бажане нормативне значення ≤ 1 , щоб позиковий капітал не перевищував власний.

Коефіцієнт фінансового ризику визначається за формулою (1.13) [10, с. 60]:

$$K_{\text{фр}} = ЗК / ВК, \quad (1.13)$$

де $ЗК$ — залучений або позиковий капітал.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу показує, яку частку в загальній сумі капіталу підприємства займають залучені кошти. Чим вищим є цей показник, тим більшою є залежність від позикового фінансування.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу визначається за формулою (1.14) [10, с. 60]:

$$K_{\text{кпк}} = ЗК / A, \quad (1.14)$$

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частина власного капіталу вкладена в оборотні активи і може використовуватися більш гнучко. Цей коефіцієнт характеризує здатність маневрувати власними коштами [10, с. 61]. Нормативне значення 0,2–0,5.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу розраховується за формулою (1.15) [10, с. 61]:

$$K_{\text{МВК}} = \text{ВOK} / \text{ВК}, \quad (1.15)$$

де ВOK — власний оборотний капітал.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами показує, яка частка оборотних активів сформована за рахунок власного оборотного капіталу. Якщо цей показник є низьким або від'ємним, це свідчить про нестачу власних джерел для фінансування поточної діяльності. Нормативне значення $\geq 0,3$.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами визначається за формулою (1.16) [10, с. 61]:

$$K_{\text{зВOK}} = \text{ВOK} / \text{OA}, \quad (1.16)$$

Показники фінансової стійкості потрібно аналізувати в динаміці. Особливо важливо визначити, чи не зростає залежність підприємства від позикових коштів і чи вистачає власних ресурсів для роботи.

Наступним напрямом аналізу є оцінка ділової активності. Ділова активність характеризується абсолютними та відносними показниками використання ресурсів і обсягами господарської діяльності [10, с. 86]. Вона показує швидкість залучення ресурсів в оборот і перетворення їх на дохід.

Коефіцієнт оборотності активів показує ефективність використання всіх наявних ресурсів підприємства незалежно від джерел їх формування. Він відображає, скільки чистого доходу припадає на одну гривню середньорічної вартості активів. Нормативне значення ≥ 1 .

Коефіцієнт оборотності активів визначається за формулою (1.17) [10, с. 88]:

$$K_{\text{oa}} = \text{ЧД} / \text{Асер}, \quad (1.17)$$

де Асер — середньорічна вартість активів.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів показує, наскільки швидко оборотні активи підприємства проходять свій кругообіг і забезпечують формування доходу. Чим вищим є цей показник, тим швидше оборотні ресурси використовуються в діяльності. Нормативне значення 2–4.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів розраховується за формулою (1.18) [10, с. 91]:

$$K_{oa} = ЧД / ОАсер, \quad (1.18)$$

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує швидкість погашення дебіторської заборгованості. Він дає змогу оцінити швидкість отримання коштів від покупців та інших боржників. Нормативне значення ≥ 6 .

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості визначається за формулою (1.19) [10, с. 88]:

$$K_{odz} = ЧД / ДЗ, \quad (1.19)$$

де ДЗ — середньорічна дебіторська заборгованість.

Період погашення дебіторської заборгованості показує середню кількість днів, протягом яких підприємство очікує надходження коштів від дебіторів. Чим довшим є цей період, тим повільніше підприємство повертає кошти в оборот. Нормативне значення ≤ 60 днів.

Період погашення дебіторської заборгованості розраховується за формулою (1.20) [10, с. 89]:

$$Пдз = Д / Кодз, \quad (1.20)$$

де D — кількість днів у періоді.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості показує швидкість погашення зобов'язань перед постачальниками та іншими кредиторами та дає змогу оцінити використання комерційного кредиту. Нормативне значення ≥ 6 .

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості визначається за формулою (1.21) [10, с. 88]:

$$K_{обкз} = ЧД / КЗ, \quad (1.21)$$

де $КЗ$ — середньорічна кредиторська заборгованість.

Період погашення кредиторської заборгованості показує середню кількість днів, протягом яких підприємство погашає свої зобов'язання перед кредиторами. Занадто довгий період може свідчити про проблеми з розрахунками або нестачу коштів. Нормативне значення ≤ 60 днів.

Період погашення кредиторської заборгованості розраховується за формулою (1.22) [10, с. 89]:

$$П_{кз} = D / K_{обкз}, \quad (1.22)$$

Коефіцієнт оборотності власного капіталу показує ефективність використання власного капіталу підприємства. Він відображає, скільки чистого доходу припадає на одну гривню середньорічної вартості власного капіталу. Нормативне значення ≥ 1 .

Коефіцієнт оборотності власного капіталу визначається за формулою (1.23) [10, с. 89]:

$$K_{обвк} = ЧД / ВК, \quad (1.23)$$

де ВК — середньорічна вартість власного капіталу.

Аналіз ділової активності дає змогу оцінити використання ресурсів у процесі роботи. Якщо активи або заборгованість обертаються повільно, це може вказувати на труднощі з використанням коштів або розрахунками. Для підприємств енергетичної сфери важливо приділяти увагу дебіторській заборгованості, оскільки затримка оплати від споживачів може впливати на надходження коштів, ліквідність і фінансування поточної діяльності.

Особливістю аналізу АТ «Запоріжжяобленерго» є енергетична сфера, наявність значної частки необоротних активів, залежність від державного регулювання та виконання важливих для населення функцій. Тому під час оцінки фінансово-господарської діяльності потрібно враховувати не лише загальні фінансові коефіцієнти, а й галузеву специфіку: капіталомісткість, потребу в ремонтах і модернізації мереж, платіжну дисципліну споживачів, структуру заборгованості та вплив зовнішніх ризиків.

Отже, методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства передбачає використання горизонтального, вертикального, коефіцієнтного, табличного та розрахунково-аналітичного методів. Розрахунок показників рентабельності, ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності дає змогу оцінити фінансовий стан підприємства, визначити його слабкі місця та обґрунтувати напрями покращення управління.

Висновки до розділу 1

У першому розділі було розглянуто теоретичні основи управління фінансово-господарською діяльністю підприємства. Визначено, що діяльність поєднує господарські процеси та фінансові результати та охоплює використання ресурсів, рух коштів, формування доходів і витрат, виконання зобов'язань та отримання фінансового результату.

Було з'ясовано, що управління фінансово-господарською діяльністю є частиною загальної системи управління підприємством. Воно включає планування, аналіз, контроль і регулювання фінансових та господарських процесів.

Від якості управління залежить здатність підприємства своєчасно виконувати зобов'язання, підтримувати ліквідність, платоспроможність, фінансову стійкість і раціонально використовувати наявні ресурси.

Розглянуто основні чинники, які впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства. До зовнішніх чинників належать економічні, політико-правові, ринкові, соціальні, технологічні та ризикові умови. Внутрішніми чинниками є ресурсний потенціал, структура активів і капіталу, рівень витрат, фінансові результати, кадрове забезпечення та якість управлінських рішень.

Окрему увагу було приділено інформаційному забезпеченню управління. Встановлено, що для прийняття обґрунтованих рішень потрібна своєчасна й достовірна інформація про активи, капітал, зобов'язання, доходи, витрати, фінансові результати, дебіторську та кредиторську заборгованість. Основними джерелами такої інформації є бухгалтерська, фінансова, статистична, податкова й управлінська інформація. Особливе місце займає фінансова звітність, завдяки якій проводиться оцінка фінансового стану підприємства.

Було узагальнено методику аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства. Для її проведення використовують горизонтальний, вертикальний, порівняльний, коефіцієнтний, табличний і розрахунково-аналітичний методи. У процесі аналізу оцінюють фінансові результати, рентабельність, ліквідність, платоспроможність, фінансову стійкість і ділову активність.

Отже, матеріал першого розділу формує теоретичну основу для подальшого дослідження фінансово-господарської діяльності АТ «Запоріжжяобленерго». У наступному розділі ці положення будуть використані

для аналізу фінансових результатів, майнового стану, структури капіталу, ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності підприємства.

Особливу увагу буде приділено аналізу активів, власного капіталу, зобов'язань, доходів, витрат і фінансових результатів. Також буде розглянуто показники ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності. Їх оцінка дозволить визначити, наскільки ефективно підприємство використовує наявні ресурси та чи має можливості для виконання поточних зобов'язань.

Для проведення аналізу будуть застосовані горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний і розрахунково-аналітичний методи. Завдяки цьому можна буде простежити зміни основних показників у динаміці, визначити їх структуру та зробити висновки щодо фінансово-господарської діяльності підприємства.

Таким чином, перший розділ створює необхідну теоретичну основу для подальшого дослідження. Розглянуті положення будуть використані для оцінки фінансового стану АТ «Запоріжжяобленерго» у другому розділі роботи.

Розділ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ «ЗАПОРІЖЖЯОБЛЕНЕРГО»

2.1 Організаційно-економічна характеристика АТ «Запоріжжяобленерго»

Акціонерне товариство «Запоріжжяобленерго» є одним із найважливіших підприємств енергетичної інфраструктури Запорізької області. Основним напрямом його діяльності є розподілення електричної енергії, що має велике соціальне значення для регіону.

Підприємство забезпечує роботу електричних мереж, обслуговування споживачів, підтримання технічного стану енергетичної інфраструктури, а також виконання аварійно-відновлювальних робіт.

Відповідно до Статуту АТ «Запоріжжяобленерго», підприємство є приватним акціонерним товариством (ПрАТ), правонаступником колишнього ПАТ «Запоріжжяобленерго». Хоча в окремих документах підприємство зазначалося як ПАТ, у Статуті за сучасними нормами Закону України «Про акціонерні товариства» використовується форма АТ. Це пояснює, чому в тексті роботи актуальна назва АТ «Запоріжжяобленерго», а в окремих історичних документах може зустрічатися ПАТ.

За актуальними реєстраційними даними, повне найменування підприємства Акціонерне товариство — «Запоріжжяобленерго», код ЄДРПОУ 00130926. Основним видом діяльності за КВЕД є 35.13 «Розподілення електроенергії». Юридична адреса підприємства: 69035, Україна, Запорізька область, м. Запоріжжя, вул. Сталеварів, буд. 14. Статутний капітал товариства становить 44 840 000 грн. Керівником підприємства, згідно з актуальними реєстраційними даними, є Стасевський Андрій Леонідович [1].

Статутний капітал АТ «Запоріжжяобленерго» розподілений між приватними та державними холдингами. 60,25% акцій передано до статутного капіталу АТ «Українські розподільні мережі» (код ЄДРПОУ 44992605), що забезпечує частковий державний контроль і координацію стратегічної діяльності підприємства на регіональному рівні.

АТ «Запоріжжяобленерго» має банківські рахунки в АТ «МетаБанк», що дозволяє проводити фінансові операції в національній валюті та забезпечувати ефективне управління грошовими потоками. Це важливо для своєчасної виплати заробітної плати, закупівлі матеріалів та проведення відновлювальних робіт.

У роботі наведено останні доступні дані підприємства за 2023 рік. Фінансова звітність за 2024–2025 роки у відкритих джерелах відсутня, а через воєнні обставини доступ до деякої інформації обмежений. Використані дані дозволяють оцінити економічний стан підприємства, його активи, зобов'язання та чисельність персоналу.

Також слід зазначити, що у Статуті підприємство визначене як приватне акціонерне товариство, а в окремих історичних документах може зустрічатися назва ПАТ. Це пояснює різницю в назвах і не впливає на достовірність проведеного аналізу фінансово-господарської діяльності та організаційної структури підприємства.

Узагальнені відомості про АТ «Запоріжжяобленерго» наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Узагальнені відомості про АТ «Запоріжжяобленерго»

Показник	Характеристика
Повне найменування	Акціонерне товариство «Запоріжжяобленерго»
Скорочене найменування	АТ «Запоріжжяобленерго»
Код ЄДРПОУ	00130926
Організаційно-правова форма	Акціонерне товариство

Продовження табл. 2.1

1	2
Основний вид економічної діяльності	Розподілення електроенергії
Код КВЕД	35.13
Юридична адреса	вул. Сталеварів, буд. 14, м. Запоріжжя, Запорізька обл., 69035
Територія діяльності	Запорізька область
Середня кількість працівників 21/22/23 роках	4 478 / 4 619 / 2 470 осіб
Зареєстрований капітал	44 840 тис. грн
Керівник згідно з актуальними реєстраційними даними	Стасевський Андрій Леонідович
Головний бухгалтер	Косарева Олена
Стандарти складання фінансової звітності	Міжнародні стандарти фінансової звітності

Примітка. Складено автором за даними OpenDataBot та фінансової звітності АТ «Запоріжжяобленерго»

За результатом аналізу видно, що АТ «Запоріжжяобленерго» є великим підприємством енергетичної галузі, яке працює у формі акціонерного товариства та здійснює діяльність у межах Запорізької області. У 2021 році на підприємстві працювало 4 478 осіб, у 2022 році 4 619 осіб, а у 2023 році кількість працівників зменшилася до 2 470 осіб. Таке скорочення пов'язано в тому числі з умовами роботи під час воєнного стану та прифронтовим розташуванням регіону.

Діяльність АТ «Запоріжжяобленерго» є важливою для регіону, тому що вона пов'язана з розподілом електричної енергії, обслуговуванням електричних мереж, проведенням ремонтних робіт. Відновлення пошкодженої інфраструктури та приєднання споживачів також входять в їх обов'язки. Фінансово-господарська діяльність цієї компанії прямо впливає на стабільність електропостачання та якість послуг.

Без стабільної роботи АТ «Запоріжжяобленерго» виникли б ризики для функціонування лікарень, шкіл, систем водопостачання та опалення.

Стабільна робота підприємства підтримує ефективність роботи промисловості, комфорт для населення та безпеку інфраструктури регіону.

Фінансово-господарська діяльність АТ «Запоріжжяобленерго» має свою

специфіку. Підприємство працює в умовах природної монополії, тому не може діяти абсолютно самостійно, значну частину роботи регулює держава. Для нормальної роботи потрібна потужна технічна база: електромережі, підстанції, трансформатори.

На фінансово-господарську діяльність АТ «Запоріжжяобленерго» впливають зовнішні та внутрішні чинники, які наведено на рис. 2.1.

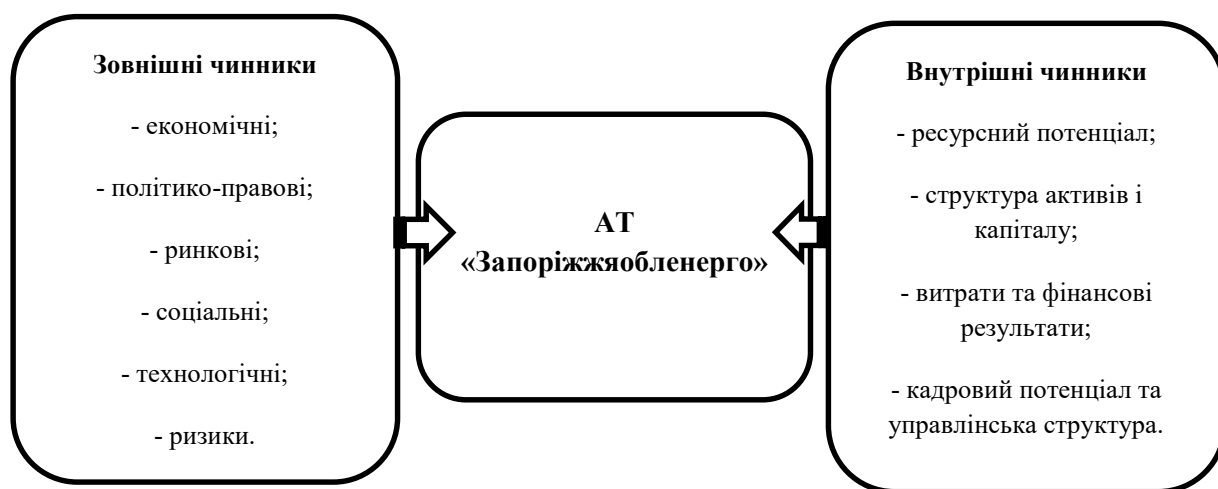

Рис. 2.1 Вплив зовнішніх та внутрішніх чинників на фінансово-господарську діяльність АТ «Запоріжжяобленерго»

Примітка. Складено автором.

З рисунку 2.1 видно основні чинники, які впливають на фінансово-господарську діяльність АТ «Запоріжжяобленерго».

Зовнішні чинники:

- економічні: стан економіки, рівень інфляції, курс гривні та купівельна спроможність населення. Вони впливають на доходи підприємства й витрати;
- політико-правові: законодавчі норми, державний контроль, тарифи. Впливають на умови роботи і формування тарифів;
- ринкові: попит на електроенергію, конкуренція, взаємодія зі споживачами. Формують обсяги реалізації і фінансові результати;

- соціальні: доходи населення, наявність кваліфікованого персоналу та умови праці. Впливають на стабільність діяльності та якість обслуговування;
- технологічні: рівень автоматизації, сучасне обладнання та цифрові системи. Впливають на продуктивність, ефективність і собівартість послуг;
- ризики: зовнішні загрози, зокрема, енергетичні, логістичні та фінансові. Ускладнюють роботу й впливають на фінансові показники.

Внутрішні чинники:

- ресурсний потенціал: матеріальні, трудові, фінансові та організаційні ресурси підприємства. Впливають на виконання завдань і підтримку стабільної роботи;
- структура активів і капіталу: співвідношення оборотних та необоротних активів, баланс власного та позикового капіталу. Визначають ліквідність, платоспроможність і фінансову стійкість;
- витрати та фінансові результати: це ефективність управління доходами й витратами, що впливає на прибутковість і рентабельність підприємства;
- кадровий потенціал та управлінська структура: кваліфікація працівників, розподіл обов'язків та співпраця підрозділів. Впливає на продуктивність і якість управління.

Разом ці чинники визначають стабільність роботи, фінансові результати, якість послуг і конкурентоспроможність на ринку.

Додаткові труднощі створює воєнний стан і прифронтове розташування Запорізької області. У таких умовах потрібно приділяти більше уваги відновленню пошкоджених електромереж, аварійні ремонти, підтримання стабільного електропостачання і організацію роботи персоналу.

Організаційно-економічна характеристика підприємства включає оцінку правового статусу та основних показників діяльності. Згідно з фінансовою звітністю, у 2023 році чистий дохід АТ «Запоріжжяобленерго» склав 2 195 063 тис. грн. Загальна вартість активів дорівнювала 3 794 584 тис. грн, а поточні зобов'язання становили 3 548 402 тис. грн. Це свідчить про великі обсяги

роботи та суттєві фінансові навантаження.

Важливе місце у структурі активів займає дебіторська заборгованість. Для АТ «Запоріжжяобленерго» критично важливо, щоб споживачі своєчасно оплачували послуги. Ці гроші використовуються для щоденної роботи, ремонтів, зарплат працівникам та розрахунків з іншими організаціями.

У пасиві балансу важливим є співвідношення між власним капіталом та зобов'язаннями. Для підприємств інфраструктурної сфери мати достатньо фінансових ресурсів дуже важливо, тому що відбувається постійне обслуговування, ремонт та оновлення мереж.

Тому ці показники варто детально проаналізувати далі. Управління АТ «Запоріжжяобленерго» враховує статус акціонерного товариства. Є система корпоративного управління, яка потрібна для ухвалення рішень, контролю роботи виконавчих органів, дотримання законодавства і врахування інтересів акціонерів. Для АТ «Запоріжжяобленерго» це необхідно, тому що воно забезпечує енергетичну інфраструктуру регіону, а фінансові, технічні та організаційні процеси потребують постійного контролю.

2.2 Аналіз фінансових результатів, майнового стану та структури капіталу АТ «Запоріжжяобленерго»

У цьому підрозділі проведено комплексний аналіз фінансового стану підприємства за 2021–2023 роки, включаючи горизонтальний і вертикальний аналіз активів та пасивів балансу, а також оцінку фінансових результатів, ліквідності і структури капіталу.

Для АТ «Запоріжжяобленерго» це необхідно, тому що воно працює у сфері розподілу електричної енергії. Його діяльність потребує значної матеріально-технічної бази, а фінансові результати залежать від стану електромереж, рівня тарифів і своєчасності розрахунків споживачів.

Інформаційною базою для аналізу є фінансова звітність підприємства за

2021–2023 роки, зокрема баланс і звіт про фінансові результати.

Першим етапом є аналіз фінансових результатів АТ «Запоріжжяобленерго» за 2021–2023 роки, наведений у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Динаміка фінансових результатів АТ «Запоріжжяобленерго» за 2021–2023

рр., тис. грн

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Абс. відх. 2022/2021	Абс. відх. 2023/2022
Чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг	3 537 275	2 801 056	2 195 063	-736 219	-605 993
Собівартість реалізованої продукції, товарів, робіт, послуг	3 178 051	2 679 360	2 320 041	-498 691	-359 319
Валовий фінансовий результат	359 224	121 696	-124 978	-237 528	-246 674
Інші операційні доходи	568 499	555 880	363 956	-12 619	-191 924
Адміністративні витрати	71 102	55 541	83 882	-15 561	28 341
Інші операційні витрати	470 107	271 955	147 772	-198 152	-124 183
Фінансовий результат від операційної діяльності	386 514	350 080	7 324	-36 434	-342 756
Інші фінансові доходи	73 256	-	22 934	-38 189	-12 133
Інші доходи	-	5 833	8 265	5 833	2 432
Фінансові витрати	81 823	12 745	3 060	-69 078	-9 685
Інші витрати	-	518 488	15 017	518 488	-503 471
Фінансовий результат до оподаткування	377 947	-140 253	20 446	-518 200	160 699
Витрати з податку на прибуток	105 275	64 601	19 259	-40 674	-45 342
Чистий фінансовий результат	272 672	-204 854	1 187	-477 526	206 041

Примітка. Складено автором за даними оригінальної фінансової звітності за 2021–2023 рр.

За таблицею 2.2 видно негативну тенденцію фінансових результатів у 2021–2023 роках. Чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг

зменшився з 3 537 275 тис. грн у 2021 році до 2 801 056 тис. грн у 2022 році (скорочення на 736 219 тис. грн, або 20,8 %), а у 2023 році знизився ще до 2 195 063 тис. грн (зменшення на 605 993 тис. грн, або 21,6 % порівняно з попереднім роком). Загалом за три роки чистий дохід зменшився на 1 342 212 тис. грн.

Собівартість реалізованої продукції у той же період зменшилася з 3 178 051 тис. грн у 2021 році до 2 679 360 тис. грн у 2022 році (на 498 691 тис. грн, або 15,7 %) і до 2 320 041 тис. грн у 2023 році (на 359 319 тис. грн, або 13,4 % порівняно з 2022 роком). Проте зменшення собівартості не компенсувало падіння доходу, що призвело до негативної динаміки валового фінансового результату: від 359 224 тис. грн валового прибутку у 2021 році до 121 696 тис. грн у 2022 році, а у 2023 році підприємство отримало валовий збиток у розмірі 124 978 тис. грн.

Фінансовий результат від операційної діяльності також погіршився: якщо у 2021 році він становив 386 514 тис. грн, то у 2022 році знизився до 350 080 тис. грн (на 36 434 тис. грн, або 9,4 %), а у 2023 році майже зник 7 324 тис. грн. Це свідчить про повну втрату операційної прибутковості підприємства.

Чистий фінансовий результат у 2021 році складав 272 672 тис. грн, у 2022 році було зафіксовано збиток 204 854 тис. грн, а у 2023 році прибуток відновився, але залишився мінімальним — 1 187 тис. грн, що є критично низьким показником для підприємства такого масштабу.

Проведений аналіз свідчить, що підприємство у 2021–2023 роках зіткнулося зі зменшенням доходів, падінням прибутковості та негативним фінансовим результатом від основної діяльності. Це потребує підвищеної уваги до управління витратами та доходами підприємства.

Для більш точного розуміння результативності діяльності було розглянуто показники рентабельності реалізації, яка дає змогу оцінити, скільки прибутку або збитку припадає на одну гривню чистого доходу. Розрахунок наведено у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

**Динаміка показників рентабельності реалізації АТ «Запоріжжяобленерго»
за 2021–2023 рр., %**

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Абс. відх. 2022/2021	Абс. відх. 2023/2022
Рентабельність реалізації за валовим фінансовим результатом	10,16	4,34	-5,69	-5,81	-10,04
Рентабельність продажу	10,93	12,50	0,33	1,57	-12,16
Рентабельність реалізації за чистим фінансовим результатом	7,71	-7,31	0,05	-15,02	7,37

Примітка. Розраховано автором за даними оригінальної фінансової звітності за 2021–2023 рр.

За таблицею 2.3 бачимо, що рентабельність реалізації за валовим фінансовим результатом у 2021 році становила 10,16 %, у 2022 році знизилася до 4,34 %, а у 2023 році стала від’ємною -5,69 %. Це пояснюється тим, що у 2023 році собівартість реалізованої продукції (2 320 041 тис. грн) перевищила чистий дохід (2 195 063 тис. грн), що призвело до формування валового збитку. Рентабельність продажу у 2021 році складала 10,93 %, у 2022 році зросла до 12,50 %, але у 2023 році різко знизилася до 0,33 %. Тобто на кожну гривню чистого доходу у 2023 році підприємство отримувало майже нульовий операційний прибуток.

Рентабельність реалізації за чистим фінансовим результатом була ще більш нестабільною. У 2021 році вона становила 7,71 %, у 2022 році впала до -7,31 %, а у 2023 році відновилася до 0,05 %, але залишалася майже на нульовому рівні. Це свідчить, що підприємство майже не отримувало чистого прибутку від своєї діяльності.

Отже, аналіз фінансових результатів показує, що у 2021–2023 роках АТ «Запоріжжяобленерго» зіткнулося з серйозними проблемами. Насамперед це зменшення чистого доходу, погіршення валового фінансового результату та різке скорочення операційного прибутку. Формально у 2023 році підприємство отримало прибуток, але його розмір є занадто малим для стабільного розвитку.

Наступним етапом є аналіз майнового стану підприємства. Він дає змогу побачити, якими ресурсами володіє товариство, як змінюється структура

активів і наскільки ефективно вони використовуються.

Для енергетичного підприємства особливе значення мають основні засоби, які забезпечують розподіл електричної енергії.

Щоб оцінити зміни у балансі, проведено горизонтальний аналіз активів і пасивів за 2021–2023 роки. Його результати наведено у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Горизонтальний аналіз балансу АТ «Запоріжжяобленерго» за 2021–2023 рр.

Показник	2021 рік, тис. грн	2022 рік, тис. грн	2023 рік, тис. грн	Абс. відх. 2022/2021	Відн. відх. 2022/ 2021, %	Абс. відх. 2023/2022	Відн. відх. 2023/ 2022, %
АКТИВ							
Необоротні активи	1 393 381	747 990	824 030	-645 391	-46,32	76 040	10,17
у тому числі основні засоби	1 156 361	542 671	734 764	-613 690	-53,07	192 093	35,40
Оборотні активи	2 242 077	2 664 777	2 970 553	422 700	18,85	305 776	11,47
у тому числі запаси	89 950	69 180	89 008	-20 770	-23,09	19 828	28,66
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1 607 184	2 073 834	2 115 980	466 650	29,04	42 146	2,03
Гроші та їх еквіваленти	218 618	222 560	76 848	3 942	1,80	-145 712	-65,47
Активи всього	3 635 459	3 412 768	3 794 584	-222 691	-6,13	381 816	11,19
ПАСИВ							
Власний капітал	630 769	340 728	215 419	-290 041	-45,98	-125 309	-36,78
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	4 751	11 734	30 757	6 983	146,98	19 023	162,12
Поточні зобов'язання і забезпечення	2 999 939	3 060 306	3 548 402	60 367	2,01	488 096	15,95
Баланс	3 635 459	3 412 768	3 794 584	-222 691	-6,13	381 816	11,19

Примітка. Складено автором за даними оригінального балансу за 2021–2023 рр.

У таблиці 2.4 було проведено горизонтальний аналіз активів і пасивів АТ «Запоріжжяобленерго» за 2021–2023 роки, для оцінки змін у балансі.

Загальна вартість активів у 2022 році зменшилася на 222 691 тис. грн, або на 6,13 %, порівняно з 2021 роком, і склала 3 412 768 тис. грн. У 2023 році активи зросли на 381 816 тис. грн і досягли 3 794 584 тис. грн.

Найбільші зміни спостерігалися у необоротних активах: у 2022 році їхня вартість знизилася з 1 393 381 тис. грн до 747 990 тис. грн (на 645 391 тис. грн або 46,32 %). Основні засоби зменшилися з 1 156 361 тис. грн до 542 671 тис. грн, (-613 690 тис. грн або -53,07 %). У 2023 році необоротні активи зросли до 824 030 тис. грн, а основні засоби до 734 764 тис. грн, (+192 093 тис. грн, або +35,40 %). Динаміка свідчить, що попереднє значне скорочення основних фондів не було повністю компенсоване відновленням у 2023 році.

Оборотні активи зростали протягом всього періоду: у 2022 році вони збільшилися на 422 700 тис. грн, а у 2023 році ще на 305 776 тис. грн, та становили 2 970 553 тис. грн. Основну частину оборотних активів становила дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи та послуги, яка у 2022 році зросла на 466 650 тис. грн, а у 2023 році ще на 42 146 тис. грн. Це обмежує грошові потоки і може ускладнювати фінансування поточної діяльності.

Грошові кошти та їх еквіваленти залишалися обмеженими: у 2022 році вони були 222 560 тис. грн, а у 2023 році зменшилися до 76 848 тис. грн, тобто 145 712 тис. грн, або -65,47 %, що негативно впливає на платоспроможність.

За аналізом пасивів видно залежність від позикових коштів або інших зовнішніх джерел фінансування, тобто погіршення фінансової незалежності. Власний капітал скоротився з 630 769 тис. грн у 2021 році до 340 728 тис. грн у 2022 році та до 215 419 тис. грн у 2023 році. Поточні зобов'язання зросли з 3 060 306 тис. грн у 2022 році на 488 096 тис. грн, а довгострокові зобов'язання збільшилися з 11 734 тис. грн до 30 757 тис. грн.

Таким чином, при горизонтальному аналізі балансу було знайдено такі проблеми: зменшення власного капіталу, зростання поточних зобов'язань, накопичення дебіторської заборгованості та скорочення грошових коштів у 2023 році. У сукупності ці проблеми погіршують фінансовий стан та ускладнюють подальшу діяльність АТ «Запоріжжяобленерго».

Для повної оцінки потрібно проаналізувати й структуру активів і пасивів. Для цього було проведено вертикальний аналіз балансу у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Вертикальний аналіз балансу АТ «Запоріжжяобленерго» за 2021–2023 рр

Показник	2021 рік, тис. грн	2022 рік, тис. грн	2023 рік, тис. грн	Питома вага 2021,%	Питома вага 2022,%	Питома вага 2023,%
АКТИВ						
Необоротні активи	1 393 381	747 990	824 030	38,33	21,92	21,72
у тому числі основні засоби	1 156 361	542 671	734 764	31,81	15,90	19,36
довгострокова дебіторська заборгованість	107 699	72 093	34 766	2,96	2,11	0,92
інші необоротні активи	129 321	133 226	54 500	3,56	3,90	1,44
Оборотні активи	2 242 077	2 664 777	2 970 553	61,67	78,08	78,28
у тому числі запаси	89 950	69 180	89 008	2,47	2,03	2,35
дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1 607 184	2 073 834	2 115 980	44,21	60,77	55,76
гроші та їх еквіваленти	218 618	222 560	76 848	6,01	6,52	2,03
інша дебіторська заборгованість та інші оборотні активи	326 325	299 203	688 717	8,98	8,77	18,15
Активи всього	3 635 459	3 412 768	3 794 584	100,00	100,00	100,00
ПАСИВ						
Власний капітал	630 769	340 728	215 419	17,35	9,98	5,68
у тому числі статутний капітал	44 840	44 840	44 840	1,23	1,31	1,18
додатковий капітал	97 221	97 221	97 221	2,67	2,85	2,56
нерозподілений прибуток / непокритий збиток	435 742	145 701	-52 119	11,99	4,27	-1,37
інші складові власного капіталу	52 966	52 966	125 477	1,46	1,55	3,31
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	4 751	11 734	30 757	0,13	0,34	0,81
Поточні зобов'язання і забезпечення	2 999 939	3 060 306	3 548 402	82,52	89,67	93,51
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0	0	6	0,00	0,00	0,00
Баланс	3 635 459	3 412 768	3 794 584	100,00	100,00	100,00

Примітка. Розраховано автором за даними оригінального балансу за 2021–2023 рр.

Вертикальний аналіз балансу АТ «Запоріжжяобленерго» за 2021–2023 роки, проведений у таблиці 2.5, показує значні зміни у структурі активів та пасивів підприємства.

Активи у структурі балансу переважно представлені оборотними активами. У 2021 році їх частка становила 61,67 %, у 2022 році зросла до 78,08 %, а у 2023 році становила 78,28 %. Це свідчить, що у 2023 році більша частина майна підприємства була зосереджена в оборотних активах.

Водночас необоротні активи зменшилися з 1 393 381 тис. грн у 2021 році до 824 030 тис. грн у 2023 році, а їх частка у балансі скоротилася до 21,72%.

Серед оборотних активів найбільшу питому вагу мала дебіторська заборгованість. У 2021 році дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги становила 1 607 184 тис. грн, у 2022 році 2 073 834 тис. грн, а у 2023 році 2 115 980 тис. грн. Це означає, що у 2023 році понад половину всіх активів підприємства займала дебіторська заборгованість.

Грошові кошти та їх еквіваленти зменшилися з 222 560 тис. грн у 2022 році до 76 848 тис. грн у 2023 році, а їх частка у балансі скоротилася з 6,52 % до 2,03 %, що свідчить про обмежену ліквідність підприємства.

Пасиви також показують зниження фінансової незалежності підприємства. Власний капітал зменшився з 630 769 тис. грн у 2021 році до 215 419 тис. грн у 2023 році, а його частка у структурі пасивів скоротилася з 17,35 % до 5,68 %. Нерозподілений прибуток у 2023 році становив -52 119 тис. грн (-1,37 %), що свідчить про наявність непокритого збитку підприємства.

Натомість поточні зобов'язання зросли з 2 999 939 тис. грн (82,52 %) у 2021 році до 3 548 402 тис. грн (93,51 %) у 2023 році, тобто підприємство фінансувало діяльність переважно за рахунок короткострокових джерел. Довгострокові зобов'язання залишаються незначними 30 757 тис. грн (0,81 %), практично не впливаючи на загальну структуру пасивів.

Отже, вертикальний аналіз показав, що у структурі активів підприємства переважають оборотні активи, особливо дебіторська заборгованість, обмежену кількість грошових коштів, зниження власного капіталу та зростання поточних зобов'язань. Це показує необхідність контролю за ліквідністю та фінансовим станом для забезпечення стабільності діяльності.

За результатами аналізу можна виділити кілька основних проблем у фінансовому стані АТ «Запоріжжяобленерго».

По-перше, підприємство зіткнулося зі скороченням чистого доходу. За 2021–2023 роки він зменшився з 3 537 275 тис. грн до 2 195 063 тис. грн. Це обмежує фінансові можливості і негативно впливає на його здатність покривати витрати.

По-друге, суттєво погіршилася прибутковість. У 2021 році підприємство отримало чистий прибуток 272 672 тис. грн, у 2022 році мало збиток, а у 2023 році прибуток становив 1 187 тис. грн. Такий результат є дуже низьким для підприємства з великим обсягом активів і значною соціально-економічною роллю в регіоні.

По-третє, у 2023 році було сформовано валовий збиток, що свідчить про перевищення витрат над доходами. Також спостерігається значне скорочення операційного прибутку: з 386 514 тис. грн у 2021 до 7 324 тис. грн у 2023 році.

По-четверте, різко скоротився операційний прибуток. Якщо у 2021 році він становив 386 514 тис. грн, то у 2023 році 7 324 тис. грн. Тобто підприємство майже втратило запас операційної прибутковості.

По-п'яте, низький рівень рентабельності. У 2023 році рентабельність реалізації за валовим фінансовим результатом була від'ємною, а чиста рентабельність становила 0,05 %. Тобто, підприємство майже не отримувало чистого прибутку з кожної гривні доходу.

Окрему увагу потрібно приділити дебіторській заборгованості. У 2023 році дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги становила 2 115 980 тис. грн, або 55,76 % активів. Така частка є занадто високою, значна частина ресурсів фактично не перебуває у грошовій формі.

Негативним є і скорочення грошових коштів. У 2023 році їх сума зменшилася до 76 848 тис. грн, а частка в активах становила 2,03 %. Це ускладнює виконання поточних платежів і погіршує платоспроможність.

Крім того, є слабка структура капіталу. Власний капітал зменшився до 215 419 тис. грн, а його частка у структурі пасивів становила 5,68 %, тоді як поточні зобов'язання і забезпечення у 2023 році становили 93,51 % пасивів. Це свідчить про залежність від короткострокових зобов'язань.

Отже, аналіз цього підрозділу показав погіршення фінансового стану підприємства. Були виявлені такі проблеми: падіння чистого доходу, зниження прибутковості, формування валового збитку, велика дебіторська

заборгованість, нестача грошових коштів, залежність від поточних зобов'язань.

Надалі підприємству потрібно краще контролювати витрати, розрахунки зі споживачами і зміцнювати власні фінанси. Без цього фінансовий стан залишатиметься нестабільним.

2.3 Оцінка ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності АТ «Запоріжжяобленерго»

Для повної оцінки фінансово-господарської діяльності також потрібно розглядати показники ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності. Вони дають зрозуміти, чи може підприємство вчасно виконувати свої зобов'язання, наскільки воно є стабільним та його фінансовий стан.

Така оцінка важлива, адже прибуток або збиток самі по собі не завжди відображають реальний стан підприємства. Воно може мати дохід, але водночас переживати нестачу грошових коштів або бути надто залежним від короткострокових зобов'язань. Ось чому оцінка ліквідності, фінансової стійкості та оборотності дозволяє глибше зрозуміти загальну фінансову ситуацію підприємства.

Дані для розрахунків взято з фінансової звітності, а саме з балансу, звіту про фінансові результати та окремі показники активів і пасивів.

Показники ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості розраховано на кінець кожного року, а для оцінки ділової активності використано середньорічні значення статей балансу.

Спочатку було проаналізовано ліквідність та платоспроможність. Ліквідність показує швидкість перетворення активів на грошові кошти. Платоспроможність характеризує здатність вчасно розраховуватися за зобов'язання. Для цього розраховують коефіцієнти поточної, швидкої та абсолютної ліквідності, а також власний оборотний капітал.

Для оцінки ліквідності та платоспроможності АТ «Запоріжжяобленерго» було розраховано коефіцієнти поточної, швидкої та абсолютної ліквідності, а також власний оборотний капітал. Результати розрахунків наведено в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

**Динаміка показників ліквідності та платоспроможності АТ
«Запоріжжяобленерго» за 2021–2023 рр.**

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Абс. відх. 2022/2021	Абс. відх. 2023/2022
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,75	0,87	0,84	0,12	-0,03
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,72	0,85	0,81	0,13	-0,04
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,07	0,07	0,02	0,00	-0,05
Власний оборотний капітал, тис. грн	-757 862	-395 529	-577 849	362 333	-182 320

Примітка. Розраховано автором за даними оригінальної фінансової звітності за 2021–2023 рр.

Аналіз показників ліквідності та платоспроможності, проведений у таблиці 2.6 за 2021–2023 роки показав нестачу ліквідних ресурсів для покриття поточних зобов'язань.

Коефіцієнт поточної ліквідності залишався нижчим за нормативний рівень. У 2021 році він становив 0,75, у 2022 році зріс до 0,87, але у 2023 році знизився до 0,84. Це означає, що оборотних активів підприємству не вистачало для повного погашення поточних зобов'язань.

Коефіцієнт швидкої ліквідності, який виключає запаси, був дещо вищим: у 2021 році 0,72, у 2022 році 0,85, у 2023 році 0,81. Хоча ці значення наближаються до орієнтовного нормативу, але значною частиною оборотних активів є дебіторська заборгованість, тобто гроші, які підприємство ще не отримало. Через це йому може бути складніше швидко розрахуватися за своїми зобов'язаннями.

Найбільш критичним є коефіцієнт абсолютної ліквідності, який показує,

яку частку поточних зобов'язань підприємство може погасити негайно за рахунок грошових коштів. У 2021 та 2022 роках він становив 0,07, а у 2023 році знизився до 0,02, що свідчить про дуже низький рівень грошових ресурсів для покриття боргів.

Власний оборотний капітал протягом всього періоду був від'ємним: у 2021 році -757 862 тис. грн, у 2022 році -395 529 тис. грн, у 2023 році -577 849 тис. грн. Це означає, що обсяг власних джерел для фінансування оборотних активів був недостатнім, і підприємство змушене значною мірою покладатися на поточні зобов'язання для підтримки своєї діяльності.

Отже, аналіз ліквідності показав проблеми з платоспроможністю. Найслабшими місцями були низький обсяг грошових коштів, від'ємний власний оборотний капітал і залежність від дебіторської заборгованості.

Наступним етапом є оцінка фінансової стійкості. Яка показує ступень забезпеченості власним капіталом, залежність від позикових коштів і фінансову базу для стабільної роботи в майбутньому. Для цього розраховано коефіцієнт автономії, фінансової залежності, фінансового ризику, концентрації позикового капіталу, маневреності власного капіталу та забезпеченості власними оборотними коштами.

Для оцінки фінансової стійкості АТ «Запоріжжяобленерго» розраховано основні фінансові коефіцієнти. Результати розрахунків наведено в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

**Динаміка показників фінансової стійкості АТ «Запоріжжяобленерго»
за 2021–2023 рр.**

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Абс. відх. 2022/2021	Абс. відх. 2023/2022
Коефіцієнт автономії	0,17	0,10	0,06	-0,07	-0,04
Коефіцієнт фінансової залежності	5,76	10,02	17,61	4,25	7,60
Коефіцієнт фінансового ризику	4,76	9,02	16,61	4,25	7,60
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,83	0,90	0,94	0,07	0,04
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-1,20	-1,16	-2,68	0,04	-1,52
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	-0,34	-0,15	-0,19	0,19	-0,05

Примітка. Розраховано автором за даними оригінальної фінансової звітності за 2021–2023 рр.

Аналіз, проведений у таблиці 2.7, показав значне погіршення фінансової незалежності та зростання залежності від зобов'язань.

Коефіцієнт автономії, що відображає частку власного капіталу у загальній структурі фінансування, зменшився з 0,17 у 2021 році до 0,10 у 2022 році і далі до 0,06 у 2023 році. Таке зниження свідчить про надзвичайно низьку частку власного капіталу і зменшення фінансової самостійності підприємства.

Коефіцієнт фінансової залежності, який показує, скільки загальних активів фінансується за рахунок зобов'язань, навпаки, зріс із 5,76 у 2021 році до 10,02 у 2022 році і до 17,61 у 2023 році. Аналогічну динаміку спостерігаємо у коефіцієнті фінансового ризику, що зріс із 4,76 до 16,61. Тобто боргів у підприємства стало набагато більше, ніж власних коштів. Через це фінансовий стан підприємства став ще більш нестабільним.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу збільшився з 0,83 у 2021 році до 0,94 у 2023 році, що означає, що практично все фінансування активів здійснювалось за рахунок боргів, а не власних коштів.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу залишався від'ємним протягом усього періоду -1,20 у 2021 році, -1,16 у 2022 році та -2,68 у 2023 році, що свідчить про відсутність власних оборотних коштів для фінансування поточної діяльності.

Також від'ємним залишався коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами: -0,34 у 2021 році, -0,15 у 2022 році та -0,19 у 2023 році, що підтверджує нестачу власних ресурсів для покриття оборотних активів.

Таким чином, фінансова стійкість АТ «Запоріжжяобленерго» була слабкою. Підприємство має низьку частку власного капіталу, високу залежність від зобов'язань і недостатній обсяг власних коштів для забезпечення поточної діяльності.

Далі доцільно оцінити ділову активність підприємства. Вона показує ефективність використання активів, оборотних коштів та власного капіталу. Також ділова активність допомагає зрозуміти, як швидко відбуваються

розрахунки з дебіторами і кредиторами. Для розрахунку показників оборотності використано середньорічні значення відповідних статей балансу.

Для оцінки ділової активності АТ «Запоріжжяобленерго» розраховано показники оборотності активів, дебіторської та кредиторської заборгованості, а також власного капіталу. Результати розрахунків наведено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Динаміка показників ділової активності АТ «Запоріжжяобленерго» за 2021–2023 рр.

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Абс. відх. 2022/2021	Абс. відх. 2023/2022
Коефіцієнт оборотності активів, обороти	1,05	0,80	0,61	-0,25	-0,19
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, обороти	1,70	1,14	0,78	-0,56	-0,36
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обороти	2,31	1,52	1,05	-0,79	-0,47
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	157,96	239,83	348,35	81,87	108,52
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, обороти	6,55	2,39	1,21	-4,16	-1,18
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	55,72	152,84	302,60	97,12	149,76
Коефіцієнт оборотності власного капіталу, обороти	7,14	5,77	7,89	-1,37	2,12

Примітка. Розраховано автором за даними оригінальної фінансової звітності за 2021–2023 рр.

Аналіз ділової активності АТ «Запоріжжяобленерго» за 2021–2023 роки показав погіршення ефективності використання активів та оборотних коштів.

Коефіцієнт оборотності активів зменшився з 1,05 обороту у 2021 році до 0,80 у 2022 році та далі до 0,61 у 2023 році. Це означає, що на кожну гривню середньорічної вартості активів підприємство отримувало менший чистий дохід, тобто знижується ефективність використання всіх ресурсів.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів знизився з 1,70 обороту у 2021 році до 1,14 у 2022 році і до 0,78 у 2023 році, що свідчить про повільніший кругообіг оборотних коштів та зниження їх здатності швидко генерувати дохід.

Особливу увагу слід приділити дебіторській заборгованості. Коефіцієнт її оборотності зменшився з 2,31 обороту у 2021 році до 1,52 у 2022 році і до 1,05

у 2023 році, а період погашення збільшився зі 157,96 дня до 239,83 дня у 2022 році і до 348,35 дня у 2023 році. Це свідчить про значне уповільнення надходження коштів від споживачів, що ускладнює фінансування поточної діяльності.

Оборотність кредиторської заборгованості знизилася з 6,55 обороту у 2021 році до 2,39 у 2022 році і до 1,21 у 2023 році, тоді як строк погашення зріс із 55,72 дня до 152,84 дня у 2022 році і до 302,60 дня у 2023 році. Це вказує на повільніші розрахунки з кредиторами, що може бути пов'язано з дефіцитом грошових коштів та накопиченням поточних зобов'язань.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу зріс з 7,14 обороту у 2021 році до 5,77 у 2022 році і до 7,89 у 2023 році. Однак зростання 2023 року пояснюється значним зменшенням власного капіталу, тому покращення показника не відображає реального підвищення ефективності управління капіталом.

Отже, проведений аналіз ділової активності показав поступове втрачання ефективності використання активів і оборотних коштів. Найбільш проблемною залишається дебіторська заборгованість, оскільки строк її погашення суттєво збільшився.

За результатами аналізу ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності АТ «Запоріжжяобленерго» за 2021–2023 роки можна виділити кілька основних проблем.

По-перше, недостатній рівень ліквідності. Коефіцієнт поточної ліквідності в усі роки був нижчим за нормативне значення: у 2021 році 0,75, у 2022 році 0,87, у 2023 році 0,84. Це означає, що оборотних активів не вистачало для повного покриття поточних зобов'язань.

По-друге, підприємство мало дуже низький обсяг грошових коштів. Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2023 році зменшився до 0,02. Такий рівень показує недостатність запасу коштів для швидкого погашення боргів.

По-третє, власний оборотний капітал протягом усього періоду був

від'ємним. У 2021 році він становив -757 862 тис. грн, у 2022 році -395 529 тис. грн, а у 2023 році -577 849 тис. грн. Це свідчить про нестачу власних джерел для фінансування поточної діяльності.

Ще однією проблемою є слабка фінансова стійкість. Коефіцієнт автономії зменшився з 0,17 у 2021 році до 0,06 у 2023 році. Така динаміка показує дуже низьку частку власного капіталу і залежність від зобов'язань.

Також було виявлено зростання фінансової залежності та ризику. Коефіцієнт фінансової залежності зріс з 5,76 до 17,61, а коефіцієнт фінансового ризику з 4,76 до 16,61. Це означає, що позиковий капітал значно перевищував власний, а фінансова стабільність підприємства погіршилася.

Також погіршилась ефективність використання активів. Коефіцієнт оборотності активів зменшився з 1,05 обороту у 2021 році до 0,61 обороту у 2023 році. Оборотність оборотних активів також знизилася з 1,70 до 0,78 обороту. Отже, активи підприємства стали повільніше приносити дохід.

Було помічено і збільшення строку погашення дебіторської заборгованості. У 2021 році строк становив 157,96 дня, а у 2023 році зріс до 348,35 дня. Це означає, що підприємство значно довше очікувало надходження коштів, що погіршувало його ліквідність.

Крім того, збільшився строк розрахунків із кредиторами. Період погашення кредиторської заборгованості зріс із 55,72 дня у 2021 році до 302,60 дня у 2023 році. Це свідчить про напружений стан розрахунків і накопичення боргів перед іншими організаціями.

Отже, за результатами підрозділу 2.3 можна зробити висновок, що фінансовий стан АТ «Запоріжжяобленерго» у 2021–2023 роках був важким. Основними проблемами були недостатній рівень ліквідності, від'ємний власний оборотний капітал, низька фінансова автономія та висока залежність від зобов'язань.

Негативно на стан впливали уповільнення оборотності активів, збільшення строків погашення дебіторської заборгованості та погіршення

розрахунків із кредиторами. Це свідчить про складність для підприємства підтримувати стабільну фінансову ситуацію і забезпечувати поточну діяльність власними коштами.

Для покращення фінансового стану АТ «Запоріжжяобленерго» необхідно посилити контроль за дебіторською заборгованістю, покращити платіжну дисципліну споживачів, оптимізувати витрати та поступово зміцнювати власний капітал. Також важливо зменшувати залежність від короткострокових зобов'язань, оскільки саме вони створюють найбільше навантаження на ліквідність підприємства.

Висновки до розділу 2

У другому розділі проаналізовано фінансово-господарську діяльність АТ «Запоріжжяобленерго» за 2021–2023 роки. Розглянуто загальну характеристику підприємства, його фінансові результати, майновий стан, структуру капіталу, ліквідність, фінансову стійкість та ділову активність.

АТ «Запоріжжяобленерго» є важливим підприємством для Запорізької області. Воно займається розподілом електроенергії. Від його роботи залежить електропостачання для населення, підприємств та установ регіону.

Аналіз показав, що з 2021 по 2023 роки чистий дохід підприємства сильно зменшився. У 2021 році він становив 3 537 275 тис. грн, а у 2023 році 2 195 063 тис. грн. Собівартість також трохи зменшилася, але цього не вистачило для прибуткової роботи. У 2023 році підприємство отримало валовий збиток у 124 978 тис. грн.

У 2021 році підприємство отримало чистий прибуток 272 672 тис. грн, у 2022 році збиток 204 854 тис. грн, а у 2023 році знову прибуток, але лише 1 187 тис. грн. Це дуже мало для підприємства такого масштабу. У 2023 році воно працювало на межі беззбитковості.

У 2023 році рентабельність продажу за валовим фінансовим результатом

становила -5,69 %, а чиста рентабельність лише 0,05 %. Тобто, підприємство майже не отримувало прибутку з кожної гривні доходу. Тому можливості для розвитку та ремонту електромереж були обмеженими.

У 2023 році загальна вартість активів становила 3 794 584 тис. грн, з них дебіторська заборгованість 2 115 980 тис. грн. Багато коштів були в боргах споживачів і інших дебіторів, а не у вільному користуванні підприємства.

Частка поточних зобов'язань у пасивах становила 93,51 %, а власний капітал зменшився до 5,68 %. Це показує сильну залежність від короткострокових зобов'язань. Така ситуація ризикована, особливо через нестачу грошей і велику дебіторську заборгованість.

Аналіз ліквідності показав, що підприємству було важко покривати свої поточні зобов'язання. Коефіцієнт поточної ліквідності протягом усього періоду був нижче бажаного рівня, а коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2023 році знизився до 0,02. Власний оборотний капітал у всі роки був від'ємним. Підприємству бракувало власних коштів для фінансування поточної діяльності.

Погіршилася й фінансова стійкість. Коефіцієнт автономії знизився з 0,17 у 2021 році до 0,06 у 2023 році. Водночас коефіцієнт фінансового ризику зріс з 4,76 до 16,61. Це свідчить про велику залежність від зобов'язань і малу фінансову самостійність.

Ділова активність підприємства мала негативну динаміку. Особливо це видно за дебіторською заборгованістю. Період її погашення збільшився зі 157,96 дня у 2021 році до 348,35 дня у 2023 році. Тобто підприємство стало значно довше чекати надходження коштів. Це ускладнювало поточні розрахунки та створювало додаткову потребу у фінансуванні.

Отже, у 2021–2023 роках фінансовий стан АТ «Запоріжжяобленерго» був нестабільним. Підприємство мало менші доходи, низький прибуток, значну дебіторську заборгованість і нестачу власних коштів для поточної роботи. Також воно сильно залежало від короткострокових зобов'язань.

Для покращення ситуації підприємству потрібно швидше отримувати

оплату від споживачів, краще контролювати витрати, збільшувати прибутковість і поступово зміцнювати фінансову стійкість.

Також доцільно переглянути підходи до управління витратами. Підприємству потрібно визначати ті витрати, які найбільше впливають на собівартість послуг, і шукати можливості для їх оптимізації.

Окрему увагу потрібно приділити підвищенню прибутковості діяльності. У досліджуваному періоді підприємство мало низькі показники рентабельності, тому навіть за наявності доходів його фінансовий результат залишався недостатнім.

Крім того, важливим напрямом є зміцнення фінансової стійкості. Для цього підприємству потрібно поступово зменшувати залежність від поточних зобов'язань і збільшувати частку власних джерел фінансування.

Таким чином, результати аналізу показали, що основними проблемами АТ «Запоріжжяобленерго» є низька ліквідність, значна дебіторська заборгованість, недостатній рівень прибутковості та висока залежність від короткострокових зобов'язань. Подальше покращення фінансово-господарської діяльності підприємства має бути спрямоване на прискорення надходження коштів, контроль витрат, підвищення ефективності використання ресурсів і посилення фінансової стійкості.

Розділ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АТ «ЗАПОРІЖЖЯОБЛЕНЕРГО»

3.1 Проблеми та резерви підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю АТ «Запоріжжяобленерго» в умовах воєнного стану

Проведений аналіз у другому розділі показав, що з 2021 по 2023 роки АТ «Запоріжжяобленерго» мало складний фінансовий стан, хоч і продовжувало свою основну діяльність. Було виявлено скорочення чистого доходу, погіршення прибутковості, валовий збиток у 2023 році, зниження операційного прибутку, значну дебіторську заборгованість, нестачу грошей, низьку фінансову автономію та високу залежність від поточних зобов'язань.

Покращувати фінансову діяльність АТ «Запоріжжяобленерго» потрібно з урахуванням воєнного стану. Для АТ «Запоріжжяобленерго», яке працює в прифронтовому регіоні, це особливо важливо. Воєнний стан впливає на фінансові результати, на стан електромереж, потребу в аварійних роботах, платіжну дисципліну споживачів, витрати і загальну фінансову стійкість.

У науковій літературі зазначено, що воєнний стан суттєво ускладнив фінансове управління підприємствами. Це пов'язують з втратою ринків збуту, зниженням попиту, відтоком фахівців, порушенням логістики, пошкодженням майна та зростанням ризиків діяльності [28, с. 232].

Для АТ «Запоріжжяобленерго», через специфіку його роботи, ці проблеми проявляються особливо відчутно. Підприємство не може повністю зупинити діяльність навіть у кризових умовах, тому що розподіл електричної енергії є критично важливою послугою для регіону. Тому важливо разом з

отриманням прибутку, забезпечувати безперервну роботу мереж та підтримувати платоспроможність.

В умовах воєнного стану оцінювати й прогнозувати фінансову стійкість складніше, форс-мажорні обставини можуть призводити до скорочення діяльності, зупинки роботи або втрати майна й ресурсів. Тому для підприємств першочерговим завданням стає збереження можливості працювати [18].

Для АТ «Запоріжжяобленерго» збереження роботи означає постійно забезпечувати функціонування електромереж, виконувати аварійно-відновлювальні роботи, розраховуватися з постачальниками, працівниками та державою.

Деякі автори зазначають, що під час війни відхилення показників фінансової стійкості від нормативів можуть бути допустимими, якщо підприємство зберігає робочі місця та виконує обов'язкові зобов'язання [18].

Однією з головних проблем фінансового стану АТ «Запоріжжяобленерго» є скорочення чистого доходу від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг. У 2021 році він становив 3 537 275 тис. грн, а у 2023 році зменшився до 2 195 063 тис. грн. Таке падіння доходу обмежує можливості покривати витрати, фінансувати ремонти та оновлювати основні засоби.

Ще однією проблемою є нестабільність прибутковості. У 2021 році підприємство отримало чистий прибуток у сумі 272 672 тис. грн., у 2022 році мало чистий збиток 204 854 тис. грн, а у 2023 році фінансовий результат знову став позитивним, але чистий прибуток становив лише 1 187 тис. грн. Тобто покращення порівняно з 2022 роком було, однак рівень прибутковості залишився дуже низьким. До того, у 2023 році підприємство отримало валовий збиток, що свідчить про перевищення собівартості над чистим доходом.

Для енергетичних підприємств контроль витрат напряму пов'язаний із собівартістю послуг і фінансовим результатом. В. В. Корольков зазначає, що зростання цін на енергоресурси підвищує собівартість продукції та зменшує прибуток виробника, якщо ціна продажу не зростає. Також автор обґрунтовує

необхідність державного контролю за енергогенеруючими компаніями, постачальниками енергії та системою тарифів [16].

Для АТ «Запоріжжяобленерго» це особливо важливо, адже підприємство залежить від державного регулювання тарифів. Під час війни воно має безперервно працювати, але не завжди може самостійно збільшити доходи. Тому увагу варто приділити контролю витрат і управлінню грошовими потоками.

Третьою проблемою є значний обсяг дебіторської заборгованості. У 2023 році дебіторська заборгованість склала 55,76 % активів підприємства. Велика частина активів була зосереджена у коштах, які ще мають сплатити споживачі або контрагенти. У результаті могла відчуватися нестача коштів для поточних розрахунків.

Проблема дебіторської заборгованості пов'язана з ліквідністю. У 2023 році коефіцієнт поточної ліквідності становив 0,84, а абсолютної ліквідності — 0,02. Це показує нестачу коштів і оборотних активів для своєчасного погашення поточних боргів. Власний оборотний капітал у 2023 році становив -577 849 тис. грн. Це показує брак власних ресурсів для фінансування щоденної діяльності.

Четвертою проблемою є погіршення структури капіталу. У 2021–2023 роках власний капітал зменшився з 630 769 тис. грн до 215 419 тис. грн, тоді як поточні зобов'язання у 2023 році становили 93,51 % пасивів. Це свідчить про значну залежність підприємства від короткострокових джерел фінансування.

П'ятою проблемою є зниження ділової активності. У 2021–2023 роках оборотність активів зменшилася з 1,05 до 0,61 обороту, а оборотність оборотних активів з 1,70 до 0,78 обороту. Крім того, підприємство стало повільно отримувати кошти від дебіторів і довше розраховуватися з кредиторами. Це впливає на платоспроможність АТ «Запоріжжяобленерго».

З урахуванням виявлених проблем можна виділити основні можливості для покращення фінансового стану. Для АТ «Запоріжжяобленерго» такими можливостями є ефективніше використання доходів, контроль витрат,

зменшення боргів, краще управління активами та грошовими потоками.

Основні проблеми та резерви підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю АТ «Запоріжжяобленерго» узагальнено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Основні проблеми та резерви підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю АТ «Запоріжжяобленерго»

Проблема	Прояв проблеми	Резерви
Скорочення чистого доходу	Зменшення чистого доходу з 3 537 275 тис. грн у 2021 році до 2 195 063 тис. грн у 2023 році	Покращення основної діяльності, контроль договорів і тарифних питань, посилення роботи зі споживачами
Погіршення прибутковості	Чистий прибуток у 2023 році становив 1 187 тис. грн, валовий результат був збитковим	Оптимізація витрат, контроль собівартості, скорочення непродуктивних витрат
Значна дебіторська заборгованість	У 2023 році дебіторська заборгованість становила 2 115 980 тис. грн	Посилення претензійно-позовної роботи, реструктуризація боргів, контроль платіжної дисципліни
Низька ліквідність	Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2023 році становив 0,02	Формування резерву грошових коштів, прогнозування платежів, управління грошовими потоками
Від’ємний власний оборотний капітал	У 2023 році власний оборотний капітал становив -577 849 тис. грн	Зменшення залежності від поточних зобов’язань, пошук довгострокових джерел фінансування
Висока частка поточних зобов’язань	У 2023 році поточні зобов’язання становили 93,51 % пасивів	Оптимізація структури зобов’язань, переговори з кредиторами, реструктуризація боргу
Уповільнення оборотності активів	Коефіцієнт оборотності активів зменшився до 0,61 обороту	Підвищення ефективності використання активів, скорочення “заморожених” коштів у заборгованості
Зношеність та потреба в оновленні основних засобів	Основні засоби є базою функціонування підприємства та потребують постійного ремонту і модернізації	Залучення інвестицій, державних програм підтримки, міжнародної допомоги, пріоритетне фінансування критичних ремонтів

Примітка. Складено автором за результатами аналізу фінансово-господарської діяльності за 2021–2023 роки.

Згідно з таблицею 3.1 одним із головних резервів є зменшення дебіторської заборгованості. Великі борги споживачів створюють нестачу коштів для поточної роботи. Тому треба посилити контроль за оплатою, окремо працювати з проблемними боржниками, використовувати реструктуризацію та проводити претензійно-позовну роботу.

Другим резервом є покращення управління грошовими потоками. Важливо планувати платежі, визначати першочергові витрати та формувати мінімальний резерв грошових коштів.

Такий підхід узгоджується з висновками Ю. Нікольчук та О. Лопатовської, які вказують на важливість формування «фінансових подушок безпеки» для швидкого реагування на непередбачувані ситуації в умовах війни [28].

Третім резервом є оптимізація витрат і контроль собівартості. У 2023 році підприємство мало валовий збиток. Тому треба визначити, які витрати найбільше погіршили результат. Особливу увагу слід звернути на ремонти, аварійні роботи, матеріали, зарплату робітникам та обслуговування мереж.

Четвертим резервом є покращення структури зобов'язань. Велика кількість поточних зобов'язань створює тиск на підприємство. Тому варто домовлятися з кредиторами про вигідніші строки оплати, частину боргів переводити у довгострокові та шукати фінансування для ремонту мереж.

П'ятим резервом є ефективніше використання активів. Якщо оборотність знижується, то ресурси повільніше приносять дохід. Потрібно скорочувати активи, у яких надовго затримуються кошти, особливо дебіторську заборгованість.

Шостим резервом є модернізація основних засобів. Зношені електромережі потребують більше ремонтів і збільшують витрати. Під час воєнного стану це особливо важливо, адже інфраструктура може зазнавати пошкоджень.

Сьомим резервом є покращення фінансового моніторингу та антикризового управління. Р. Лотоцький та Л. Руда зазначають, що в кризових умовах підприємство має постійно контролювати фінансовий стан і вчасно реагувати на можливі проблеми. Для цього потрібно аналізувати ліквідність, платоспроможність, фінансову стійкість і рентабельність, щоб оцінювати поточну ситуацію та передбачати ризики [22].

Отже, в умовах воєнного стану АТ «Запоріжжяобленерго» має зменшення доходів, погіршення прибутковості, значну дебіторську заборгованість, низьку ліквідність, від'ємний власний оборотний капітал, залежність від поточних зобов'язань і потребу в оновленні основних засобів.

Підприємство має резерви для покращення фінансового стану. Насамперед це посилення роботи зі споживачами, скорочення дебіторської заборгованості, контроль витрат, краще планування грошових потоків, реструктуризація боргів, модернізація мереж та використання антикризових заходів. Саме ці напрями будуть розглянуті у наступному підрозділі.

3.2 Напрями удосконалення управління фінансово-господарською діяльністю АТ «Запоріжжяобленерго» та оцінка їх економічної доцільності

Після визначення проблем і можливих резервів потрібно перейти до конкретних кроків, які можуть покращити фінансово-господарську діяльність АТ «Запоріжжяобленерго». Вони мають бути доступними для підприємства, враховуючи умови, в яких воно працює: воєнний стан, прифронтове розташування, потребу в ремонті електромереж та проблеми з оплатою з боку споживачів.

Насамперед слід зосередити увагу на заходах, які допоможуть покращити ліквідність, зменшити дебіторську заборгованість, краще контролювати витрати та забезпечити стабільніше фінансування поточної роботи. Тому в цьому підрозділі розглянуто основні напрями покращення управління та оцінено їх економічну доцільність.

Такі заходи можна розглядати як елементи антикризового фінансового управління. Його суть полягає у своєчасному виявленні, попередженні та подоланні кризових явищ на підприємстві. Основною метою є підтримання фінансової стійкості, платоспроможності підприємства в складних умовах [20].

Першим напрямом удосконалення є скорочення дебіторської заборгованості. В АТ «Запоріжжяобленерго» дебіторська заборгованість у 2023 році за продукцію, товари, роботи і послуги становила 2 115 980 тис. грн, або 55,76 % активів підприємства. Тобто значна частина коштів фактично залишалася у боргах споживачів і не надходила на рахунки.

Для скорочення дебіторської заборгованості, підприємству потрібно не просто чекати, поки боржники самі оплатять борги, а активно з ними працювати. На початку потрібно буде провести перевірку всієї дебіторської заборгованості та визначити, хто винен, як давно виникли борги, в якій сумі.

Дебіторську заборгованість можна поділити за строками: поточну, прострочену до 30 днів, від 30 до 90 днів і понад 90 днів. Це допоможе зрозуміти, які борги можна повернути швидко, а з якими потрібно працювати більш жорстко.

Підприємству доцільно скласти список найбільших боржників. По кожному боржнику визначити суму боргу, причину та строк погашення. Якщо боржник готовий платити, але не може одразу погасити всю суму, з ним можна укласти реструктуризацію. Це дозволить поступово покращувати фінансовий стан.

Якщо ж боржники не йдуть на контакт, підприємству потрібно активніше застосовувати претензійну роботу: направляти письмові вимоги про сплату боргу, попереджати про можливе звернення до суду та подавати позови для примусового стягнення заборгованості.

Також важливо контролювати появу нових боргів, а не тільки старих. Для цього фінансовий відділ має регулярно перевіряти, які споживачі оплачують послуги вчасно, а які починають накопичувати борги. Це допоможе не допускати збільшення заборгованості.

Економічну доцільність цього напрямку можна показати на умовному розрахунку. Якщо підприємству вдасться скоротити дебіторську заборгованість хоча б на 5 %, це дозволить збільшити обсяг грошових ресурсів.

Для визначення можливого впливу цього заходу на ліквідність підприємства проведено умовний розрахунок, результати якого наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Оцінка умовного економічного ефекту від скорочення дебіторської заборгованості АТ «Запоріжжяобленерго»

Показник	Значення
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги у 2023 році, тис. грн	2 115 980
Можливе скорочення дебіторської заборгованості на 5 %, тис. грн	105 799
Грошові кошти у 2023 році, тис. грн	76 848
Потенційний обсяг грошових коштів після надходження 5 % дебіторської заборгованості, тис. грн	182 647
Поточні зобов'язання і забезпечення у 2023 році, тис. грн	3 548 402
Коефіцієнт абсолютної ліквідності до заходу	0,02
Коефіцієнт абсолютної ліквідності після умовного надходження 5 % дебіторської заборгованості	0,05

Примітка. Розраховано автором за даними фінансової звітності АТ «Запоріжжяобленерго» за 2023 рік.

За таблицею 3.2 бачимо, що навіть часткове скорочення дебіторської заборгованості позитивно вплине на ліквідність. Якщо у 2023 році грошові кошти становили 76 848 тис. грн, то за умови надходження 5 % дебіторської заборгованості їх обсяг міг би збільшитися до 182 647 тис. грн. У такому разі коефіцієнт абсолютної ліквідності зріс би з 0,02 до 0,05.

Навіть після покращення показник залишився нижчим за бажаний рівень. Однак розрахунок показує, що робота з дебіторською заборгованістю може підвищити платоспроможність, особливо при нестачі грошових коштів.

Другим напрямом є покращення управління грошовими потоками. У 2023 році зменшився обсяг грошових коштів, а рівень абсолютної ліквідності залишався дуже низьким. Через це важливо точніше планувати надходження і платежі. Для цього доцільно складати платіжний календар. У ньому потрібно відображати очікувані надходження від споживачів, платежі за договорами,

виплату заробітної плати, податки, оплату матеріалів, ремонтних робіт та інші обов'язкові витрати. Такий календар можна скласти на місяць із розподілом по тижнях, щоб керівництво бачило, у які періоди може виникати нестача коштів.

У цьому контексті варто врахувати підхід О. Чумаченко та Ю. Стуса, які зазначають, що управління фінансовими ресурсами підприємства пов'язане з плануванням, моніторингом та оптимізацією їх використання. Також вони підкреслюють значення фінансового планування, управління ліквідністю, оптимізації структури капіталу та мінімізації витрат [43].

Для АТ «Запоріжжяобленерго» це означає необхідність чіткого розподілу коштів за пріоритетами.

Також підприємству доцільно поділити всі платежі за рівнем важливості. До першочергових платежів віднести заробітню плату працівникам, податки, аварійно-відновлювальні роботи, закупівля ремонтних матеріалів, розрахунки з ключовими постачальниками та витрати, пов'язані з безперервним електропостачанням. Менш термінові витрати можна переносити на ті періоди, коли підприємство отримає достатньо коштів.

Також важливо здійснювати постійний контроль за відповідністю планових і фактичних грошових надходжень. У разі затримки оплати від споживачів фінансова служба повинна своєчасно переглядати платіжний календар, визначати пріоритетні витрати та переносити менш термінові платежі. Такий підхід дасть змогу зменшити ризик дефіциту коштів і не допустити накопичення зобов'язань, які підприємство не зможе своєчасно погасити.

Ще одним важливим кроком є створення мінімального резерву грошових коштів. Тобто варто залишати частину коштів для непередбачуваних витрат, таких як терміновий ремонт або закупівлі необхідних матеріалів.

Третім напрямом є оптимізація витрат і контроль собівартості. У 2023 році собівартість перевищила чистий дохід, через що виник валовий збиток у

сумі 124 978 тис. грн.

Для того, щоб скоротити собівартість, потрібно зрозуміти, які витрати найбільш впливають на фінансовий результат. Не можна зменшити всі витрати однаково, тому що підприємство є енергетичним і має забезпечувати стабільну роботу електромереж.

Передусім варто провести аналіз структури собівартості. Розглянути витрати на матеріали, ремонтні роботи, оплату праці, енергоресурси та інші витрати. Це допоможе визначити, де саме можна заощадити без шкоди для діяльності.

Одним зі способів є посилити контроль за закупівлями. Варто порівнювати ціни різних постачальників, переглядати умови договорів, уникати закупівель за завищеними цінами, контролювати залишки матеріалів на складах. Це дозволить зменшити витрати на матеріали.

Також потрібно контролювати витрати на ремонтні та аварійно-відновлювальні роботи. В умовах воєнного стану повністю їх скоротити не вдасться, але можна краще планувати. Спочатку фінансувати найважливіші ремонти для безперервного електропостачання, а менш термінові робити поступово, залежно від бюджету.

Ще одним напрямом є скорочення непродуктивних адміністративних витрат. Це витрати, які не впливають на якість електропостачання. Наприклад, переглянути витрати на офіси, канцелярію, службові поїздки, консультації.

Також важливо зменшувати втрати ресурсів. Потрібно контролювати використання матеріалів, обладнання та запасів, щоб не витрачати їх даремно. Поступово оновлювати найбільш проблемні ділянки електромереж. Але для енергетичного підприємства не можна різко зменшувати витрати на ремонти, безпеку роботи, оплату праці або підтримання критичної інфраструктури.

А. Ткаченко, Я. Подзігун та Ю. Кулик серед шляхів удосконалення фінансового стану підприємства виділяють оптимізацію ліквідності, зменшення фінансових зобов'язань, збільшення грошових активів, удосконалення збутової

політики та запобігання фінансовій кризі. Також автори звертають увагу на важливість аналізу витрат і собівартості для покращення фінансового стану підприємства [44, с. 45–46].

Економічний ефект від оптимізації витрат можна показати на прикладі скорочення собівартості на 2 %. У 2023 році собівартість реалізованої продукції, товарів, робіт і послуг становила 2 320 041 тис. грн.

Результати умовного розрахунку наведено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

**Оцінка економічного ефекту від оптимізації собівартості АТ
«Запоріжжяобленерго»**

Показник	Значення
Собівартість реалізованої продукції, товарів, робіт, послуг у 2023 році, тис. грн	2 320 041
Можливе скорочення собівартості на 2 %, тис. грн	46 401
Валовий фінансовий результат у 2023 році, тис. грн	-124 978
Умовний валовий фінансовий результат після скорочення собівартості на 2 %, тис. грн	-78 577
Фінансовий результат від операційної діяльності у 2023 році, тис. грн	7 324
Умовний операційний фінансовий результат після скорочення собівартості на 2 %, тис. грн	53 725

Примітка. Розраховано автором за даними фінансової звітності АТ «Запоріжжяобленерго» за 2023 рік.

За таблицею 3.3 видно, що скорочення собівартості на 2 % могло б дати економічний ефект у сумі 46 401 тис. грн. Це дозволило б зменшити валовий збиток із 124 978 тис. грн до 78 577 тис. грн. Крім того, операційний фінансовий результат міг би зрости з 7 324 тис. грн до 53 725 тис. грн.

Отже, невелике скорочення витрат може помітно покращити фінансовий результат. Щоб повністю перекрити валовий збиток за 2023 рік, собівартість потрібно було б знизити приблизно на 5,39 %. Однак в умовах воєнного стану досягти такого скорочення складно, адже значна частина витрат є необхідною

для підтримання роботи електромереж.

Четвертим напрямом є покращення структури зобов'язань. У 2023 році поточні зобов'язання і забезпечення становили 3 548 402 тис. грн, або 93,51 % пасивів. Підприємство сильно залежало від короткострокових боргів і платежів, які потрібно погашати найближчим часом (розрахунки з постачальниками, бюджетом, працівниками, банками).

Для покращення структури зобов'язань підприємству потрібно зменшити навантаження за борги, які треба погашати найближчим часом.

Досягти реструктуризації 10 % поточних зобов'язань можна через переговори з кредиторами та постачальниками. Потрібно визначити, які зобов'язання є найбільш терміновими, а для яких можна перенести строки оплати. Насамперед слід працювати з кредиторами, перед якими є найбільші борги.

Одним зі способів є укладання нових графіків погашення боргів. Наприклад, якщо підприємство не може відразу погасити всю суму, то можна домовитися про часткову оплату протягом довшого часу. Це допоможе зменшити фінансове навантаження та краще планувати платежі.

Також, частину короткострокових зобов'язань можна перевести в довгострокові. Це означає, що борги, які потрібно було погасити найближчим часом, переносяться на триваліший термін. Для дає можливості спрямувати наявні ресурси на першочергові питання.

Крім того, підприємству потрібно контролювати виникнення нових поточних зобов'язань. Тобто не брати на себе нові короткострокові борги без чіткого розуміння, за рахунок яких надходжень вони будуть погашені.

Для оцінки можливого впливу цього заходу проведено умовний розрахунок, у якому передбачено реструктуризацію 10 % поточних зобов'язань. Результати розрахунку наведено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

**Оцінка впливу реструктуризації частини поточних зобов'язань на
показники ліквідності**

Показник	До заходу	Після реструктуризації 10 % поточних зобов'язань
Оборотні активи, тис. грн	2 970 553	2 970 553
Поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн	3 548 402	3 193 562
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,84	0,93
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,81	0,90
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,02	0,02

Примітка. Розраховано автором за даними фінансової звітності АТ «Запоріжжяобленерго» за 2023 рік.

Реструктуризація частини поточних зобов'язань може покращити ліквідність підприємства. Якщо 10 % поточних зобов'язань перенести на довший строк, коефіцієнт поточної ліквідності може зрости з 0,84 до 0,93, а коефіцієнт швидкої ліквідності з 0,81 до 0,90.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності залишиться майже незмінним, бо реструктуризація не збільшує обсяг грошових коштів. Тому її треба поєднувати зі стягненням дебіторської заборгованості.

Ще одним напрямом є ефективніше використання активів. У 2023 році коефіцієнт оборотності активів становив 0,61 обороту, а оборотності оборотних активів — 0,78 обороту. Це свідчить про неефективність використання активів.

Для більш ефективного використання активів потрібно, щоб наявні ресурси швидше приносили економічний результат. У випадку АТ «Запоріжжяобленерго» це стосується дебіторської заборгованості, запасів, матеріалів, основних засобів та грошей, які йдуть на ремонти.

Спочатку потрібно скорочувати активи, які не працюють на підприємство. Це стосується дебіторської заборгованості, адже значна частина коштів знаходиться у боргах споживачів.

Також варто краще контролювати запаси й матеріали. Необхідно з'ясувати, які матеріали потрібні для ремонтів і аварій, а які можуть довго

лежати на складах без використання. Надлишкові запаси заморожують кошти підприємства, тому їх треба купувати згідно з реальними потребами.

Окрему увагу варто приділити основним засобам. Це важливо для енергетичного підприємства, тому що електромережі та обладнання забезпечують основну діяльність. Якщо частина основних засобів потребує постійних ремонтів, це збільшує витрати. Тому треба визначити найбільш проблемні об'єкти і направляти кошти на їх ремонт.

Витрати на ремонти потрібно планувати за пріоритетністю. Спочатку слід фінансувати роботи, які безпосередньо впливають на безперервне електропостачання і безпеку роботи мереж. Це дозволить раціонально витрачати ресурси.

Шостим напрямком є модернізація основних засобів, адже стан електромереж і обладнання впливає на якість послуг і витрати на ремонти. Для модернізації спочатку треба визначити, які об'єкти найбільш проблемні і потребують оновлення. АТ «Запоріжжяобленерго» працює в розподілі електроенергії, основні засоби це електромережі, підстанції, трансформатори, обладнання, транспорт і технічні засоби для ремонту.

В умовах воєнного стану підприємство не може відразу оновити всі основні засоби, тому модернізацію потрібно робити поступово. Ремонтувати й оновлювати слід об'єкти, які мають найбільше значення для безперервного електропостачання. Це можуть бути пошкоджені ділянки електромереж, підстанції, трансформаторне обладнання.

Доцільно також скласти план модернізації на короткостроковий і довгостроковий період. У короткостроковому варто виконати найнеобхідніші ремонти. У довгостроковому підприємство може поступово оновлювати обладнання, яке потребує значних витрат на обслуговування.

Окремим способом досягнення цього є використання електронних систем обліку й контролю. Наприклад, слід активніше використовувати електронний облік аварійних заявок, матеріалів, оплат і боржників. Це допоможе швидше

виявляти проблемні ділянки та ухвалювати рішення про спрямування коштів.

Крім того, для модернізації основних засобів підприємству потрібно шукати додаткові джерела фінансування.

Узагальнену оцінку економічної доцільності запропонованих заходів наведено у табл. 3.5.

Таблиця 3.5

**Узагальнена оцінка економічної доцільності запропонованих заходів
для АТ «Запоріжжяобленерго»**

Захід	Спосіб досягнення	Розрахункова база	Очікуваний економічний ефект
Скорочення дебіторської заборгованості на 5%	Аналіз боржників за строками заборгованості, складання списку найбільших боржників, укладання графіків погашення, претензійна робота, контроль нових боргів	2 115 980 тис. грн	Можливе надходження 105 799 тис. грн грошових коштів
Оптимізація собівартості на 2 %	Аналіз структури собівартості, контроль закупівель, перегляд договорів із постачальниками, скорочення непродуктивних адміністративних витрат, раціональне використання матеріалів	2 320 041 тис. грн	Потенційне покращення фінансового результату на 46 401 тис. грн
Реструктуризація 10 % поточних зобов'язань	Переговори з кредиторами, перенесення строків оплати, укладання нових графіків погашення, переведення частини короткострокових боргів у довгострокові	3 548 402 тис. грн	Зменшення поточного боргового навантаження на 354 840 тис. грн
Поєднання скорочення дебіторської заборгованості на 5% та реструктуризації 10 % поточних зобов'язань	Одночасне повернення частини боргів споживачів і перенесення строків погашення частини поточних зобов'язань	Грошові кошти 76 848 тис. грн; поточні зобов'язання 3 548 402 тис. грн	Зростання коефіцієнта абсолютної ліквідності приблизно до 0,06
Оптимізація витрат і покращення управління грошовими потоками	Складання платіжного календаря, визначення першочергових платежів, контроль фактичних надходжень, перенесення другорядних витрат, формування мінімального резерву коштів	Фінансові результати та структура витрат 2023 року	Підвищення платоспроможності та зменшення ризику нестачі коштів

Примітка. Розраховано автором за даними фінансової звітності АТ «Запоріжжяобленерго» за 2023 рік

Проведені розрахунки показують, що найшвидший результат можуть дати скорочення дебіторської заборгованості та зменшення собівартості. Якщо

вдається повернути хоча б 5 % дебіторської заборгованості, це може забезпечити 105 799 тис. грн додаткових грошових надходжень. Скорочення собівартості на 2 % може покращити фінансовий результат на 46 401 тис. грн.

Разом потенційний ефект від цих двох заходів становить 152 200 тис. грн. Для АТ «Запоріжжяобленерго», яке у 2023 році отримало лише 1 187 тис. грн чистого прибутку, це досить суттєва сума. Однак результат розрахунків залежить від споживачів, чи зможе підприємство скоротити витрати без шкоди для основної діяльності, а також від ситуації з кредиторами та воєнних ризиків.

На першому етапі підприємству треба більше уваги приділити боржникам, плануванню платежів і контролю витрат. Далі варто вирішувати питання з кредиторами, оновлювати основні засоби й шукати нові джерела фінансування.

Отже, для АТ «Запоріжжяобленерго» головними напрямками є скорочення дебіторської заборгованості, контроль собівартості, краще планування грошових потоків і зміцнення фінансової стійкості підприємства.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі було розглянуто ключові напрями покращення управління фінансово-господарською діяльністю АТ «Запоріжжяобленерго». Було зосереджено увагу на заходах, які можуть допомогти підприємству покращити ліквідність, платоспроможність і фінансову стійкість.

За попереднім аналізом, у підприємства є кілька серйозних проблем: зменшення чистого доходу, мала прибутковість, валовий збиток у 2023 році, дебіторська заборгованість, низька ліквідність, від'ємний власний оборотний капітал, висока частка поточних зобов'язань і повільна оборотність активів.

Щоб покращити ситуацію, треба активніше працювати з дебіторською заборгованістю: контролювати строки оплати, аналізувати прострочені борги й більше взаємодіяти з боржниками.

АТ «Запоріжжяобленерго» варто скласти платіжний календар. Треба заздалегідь прогнозувати надходження і витрати, визначати найважливіші платежі й формувати мінімальний резерв коштів.

У 2023 році собівартість перевищила чистий дохід, тож підприємству треба переглядати витрати, умови договорів і систему закупівель. Але важливо не знижувати якість послуг, бо підприємство виконує важливу соціальну та інфраструктурну функцію.

Проведені розрахунки показали, що запропоновані заходи можуть дати позитивний економічний ефект. Скорочення дебіторської заборгованості на 5 % може забезпечити додаткове надходження 105 799 тис. грн. Це підвищить коефіцієнт абсолютної ліквідності з 0,02 до 0,05.

Крім того, зменшення собівартості на 2 % може дати ефект у 46 401 тис. грн. Це допоможе зменшити валовий збиток та покращити операційний результат підприємства.

Отже, основними напрямками удосконалення управління фінансово-господарською діяльністю АТ «Запоріжжяобленерго» є зменшення дебіторської заборгованості, планування грошових потоків, оптимізація витрат, покращення структури зобов'язань та ефективніше використання активів. Реалізація цих заходів допоможе покращити ліквідність, зменшити фінансові ризики та забезпечити стабільнішу роботу в майбутньому.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі було досліджено управління фінансово-господарською діяльністю підприємства на прикладі АТ «Запоріжжяобленерго». Актуальність теми зумовлена тим, що сьогодні підприємствам необхідно забезпечувати платоспроможність, контролювати витрати, виконувати фінансові зобов'язання та ефективно використовувати ресурси для стабільної роботи. Для енергетичного сектору це особливо важливо, адже його діяльність на стабільність регіону.

1. Було розкрито суть та значення управління фінансово-господарською діяльністю підприємства. Встановлено, що воно охоплює планування та використання ресурсів, рух коштів, формування доходів і витрат, а також управління активами, капіталом і фінансовими результатами. Ефективне управління забезпечує раціональне використання ресурсів і своєчасне виконання зобов'язань, що створює передумови для стабільної роботи.

2. Розглянуто чинники, які впливають на фінансово-господарську діяльність, а також інформаційне забезпечення. Виявлено, що існують зовнішні та внутрішні чинники. Зовнішніми є економічна ситуація, законодавство, ринкові умови, соціальні фактори. Внутрішніми є структура активів, рівень витрат, персонал, управлінські рішення. Інформаційне забезпечення, яке базується на бухгалтерських даних і фінансовій звітності, дозволяє об'єктивно оцінювати стан підприємства та приймати обґрунтовані рішення.

3. У роботі узагальнено методику аналізу фінансово-господарської діяльності. Вона включає горизонтальний, вертикальний та коефіцієнтний аналіз, що дозволяє оцінити фінансові результати, ліквідність, платоспроможність і рентабельність підприємства.

4. Надано організаційно-економічну характеристику АТ «Запоріжжяобленерго». Було встановлено, що це масштабне підприємство

енергетичної інфраструктури області. Воно забезпечує функціонування електричних мереж, обслуговування споживачів. Діяльність має стратегічне та соціальне значення для регіону, але ускладнюється тарифним регулюванням, проблемами з розрахунками споживачів і впливом воєнного стану.

5. Розглянуто фінансові результати, майновий стан і структуру капіталу АТ «Запоріжжяобленерго». У 2021–2023 роках фінансові показники підприємства мали значні коливання. Чистий дохід зменшився з 3 537 275 тис. грн у 2021 році до 2 195 063 тис. грн у 2023 році. Незважаючи на зниження собівартості, скорочення доходів не було повністю компенсоване, тому у 2023 році сформувався валовий збиток у розмірі 124 978 тис. грн. Чистий фінансовий результат також змінювався: у 2021 році підприємство отримало чистий прибуток 272 672 тис. грн, у 2022 році чистий збиток 204 854 тис. грн, а у 2023 році прибуток 1 187 тис. грн. Майновий стан у 2023 році характеризувався значною часткою дебіторської заборгованості: 2 115 980 тис. грн, або 55,76 % активів. Структура капіталу залишалася напруженою: поточні зобов'язання і забезпечення становили 93,51 % пасивів, а частка власного капіталу скоротилася до 5,68 %.

6. Проведений аналіз ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності підприємства вказує на серйозні проблеми. У 2023 році коефіцієнт поточної ліквідності становив 0,84, коефіцієнт абсолютної ліквідності 0,02, а власний оборотний капітал -577 849 тис. грн. Це ускладнює фінансове управління підприємством. Ділова активність підприємства також погіршилася. Коефіцієнт оборотності активів знизився з 1,05 у 2021 році до 0,61 у 2023 році, а середній термін погашення дебіторської заборгованості зріс до 348,35 дня. Це свідчить про зниження ефективності використання ресурсів і потребує посилення контролю за фінансами підприємства.

7. Визначено основні труднощі та резерви для підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю в умовах воєнного стану. Основними проблемами є скорочення чистого доходу, низький рівень

прибутковості, валовий збиток у 2023 році, значний обсяг дебіторської заборгованості, недостатня ліквідність, від'ємний власний оборотний капітал, висока частка поточних зобов'язань та уповільнення оборотності активів. Додатковим впливом є війна, яка створює ризики для електромереж та відтерміновує оплату від споживачів. Для покращення стану підприємства доцільно поступово зменшувати дебіторську заборгованість, контролювати витрати, оптимізувати грошові потоки, переглядати структуру зобов'язань, ефективніше використовувати активи, модернізувати основні засоби та застосовувати антикризове управління.

8. Було запропоновано напрями удосконалення управління фінансово-господарською діяльністю АТ «Запоріжжяобленерго» та оцінено їх економічну доцільність. Для покращення фінансового стану потрібно посилити контроль за дебіторською заборгованістю, стежити за строками оплати, активізувати претензійно-позовну роботу та застосовувати реструктуризацію боргів. Також важливо вдосконалити управління грошовими потоками, скласти платіжний календар, визначати пріоритетні витрати й формувати мінімальний резерв коштів. Окрему увагу слід приділити оптимізації собівартості, контролю витрат, перегляду поточних зобов'язань, оновленню основних засобів і використанню цифрових інструментів. Оцінка запропонованих заходів показала, що скорочення дебіторської заборгованості на 5 % може забезпечити додаткове надходження 105 799 тис. грн і підвищити коефіцієнт абсолютної ліквідності з 0,02 до 0,05. Скорочення собівартості на 2 % може дати економічний ефект 46 401 тис. грн і покращити фінансовий результат.

Отже, фінансово-господарська діяльність АТ «Запоріжжяобленерго» у 2021–2023 роках характеризувалася скороченням доходів, погіршенням фінансових результатів, значною дебіторською заборгованістю, низькою ліквідністю і високою залежністю від поточних зобов'язань. Реалізація запропонованих заходів може стати поштовхом для підвищення ліквідності, фінансової стійкості та стабільнішої роботи в умовах воєнного стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акціонерне товариство «Запоріжжяобленерго» : інформація про компанію за кодом ЄДРПОУ 00130926. OpenDataBot : вебсайт. URL: <https://opendatabot.ua/c/00130926> (дата звернення: 08.05.2026).
2. Антикризове управління фінансовою стійкістю суб'єктів господарювання в економіці України : колективна монографія / за заг. ред. Н. Г. Фатюхи. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2024. 178 с. URL: <https://surl.li/abzjuk> (дата звернення: 11.05.2026).
3. Аранчій В. І., Томілін О. О., Дорогань-Писаренко Л. О. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Полтава : РВВ ПДАУ, 2021. 300 с. URL: <https://surl.li/oaajhs> (дата звернення: 08.05.2026).
4. Аудиторська фірма «Харків». Звіт незалежного аудитора щодо аудиту окремої фінансової звітності публічного акціонерного товариства «Запоріжжяобленерго» за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року. Харків, 2022. 52 с. URL: <https://surl.li/upzjwu> (дата звернення: 08.05.2026).
5. Бегун С. Особливості аналізу фінансового стану підприємства в умовах воєнного стану. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2022. № 4(32). С. 36–42. DOI: 10.29038/2786-4618-2022-04-36-42.
6. Верланов Ю. Ю. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. 2-ге вид. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с. URL: <https://surl.li/zeqqgv> (дата звернення: 10.04.2026).
7. Господарська діяльність : термін. Законодавство України : база даних / Верховна Рада України. URL: <https://surl.li/cydtxx> (дата звернення: 10.04.2026).
8. Довбня С. Б., Папуша І. В. Експрес-діагностика фінансового стану

підприємства: стратегічний аспект. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 14. DOI: 10.54929/2786-5738-2024-14-04-19.

9. Дропа Я. Б. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Електрон. вид. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 238 с. URL: <https://surl.lu/nnfifz> (дата звернення: 01.05.2026).

10. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність : електронний практикум комбінованого використання. 2-ге вид., допов. Вінниця : ВНТУ, 2022. 144 с. URL: <https://surl.li/msaecp> (дата звернення: 20.04.2026).

11. Зайцева І. Ю., Бомко І. Ю. Управління діагностикою фінансово-господарської діяльності підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2021. № 72–73. С. 173–181. DOI: 10.18664/btie.72-73.280205.

12. Звіт Наглядової ради ПАТ «Запоріжжяобленерго» за 2024 рік. Публічне акціонерне товариство «Запоріжжяобленерго». Запоріжжя, 2025. 19 с.

13. Іванчук Н. В. Фінансова звітність як джерело інформації для аналізу фінансового стану підприємства. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Економіка. 2020. № 18(46). С. 57–61. DOI: 10.25264/2311-5149-2020-18(46)-57-61.

14. Качула С. В., Романова К. А. Ефективність фінансової діяльності підприємства в умовах військових конфліктів. *Агросвіт*. 2024. № 20. С. 52–58. DOI: 10.32702/2306-6792.2024.20.52.

15. Кононенко Г.І. Особливості фінансової звітності підприємств під час воєнного стану в Україні. *Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації* : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 7 жовтня 2022 р. Київ : КНУТД, 2022. С. 100–101. URL: <https://surl.li/nphhmz> (дата звернення: 09.05.2026).

16. Корольков В. В. Модель впливу вартості енергоресурсів на економічний розвиток. *Управління змінами та інновації*. 2021. № 1. С. 48–52. DOI: 10.32782/СМІ/2021-1-9.

17. Корольков В. В., Нечаєва І. А., Кацалап Ю. С., Лемешко І. В.

Особливості формування стратегії інноваційного розвитку підприємства в умовах війни. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 6(57). С. 52–59. DOI: 10.32782/2308-1988/2025-57-7.

18. Костенко Ю., Короленко О., Гузь М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. DOI: 10.32782/2524-0072/2022-43-77.

19. Куцай Н. С., Демчук В. О. Сутність, задачі та етапи управління фінансовим станом підприємства. *Modern Economics*. 2021. № 25. С. 92–97. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/25-2021/kutsay.pdf> (дата звернення: 12.05.2026).

20. Левкович О. В., Яковенко О. В. Антикризове фінансове управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2024. № 2. DOI: 10.32702/2307-2105.2024.2.79.

21. Лібрук-Ліпкевич С. Я. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства в ринкових умовах: шляхи удосконалення. *Scientific Notes of Lviv University of Business and Law*. 2018. Vol. 20. С. 76–82. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/download/98/94/> (дата звернення: 13.05.2026).

22. Лотоцький Р., Руда Л. Методологічні підходи до оцінювання фінансового стану підприємства в умовах кризи. *Економіка та суспільство*. 2025. № 78. DOI: 10.32782/2524-0072/2025-78-52.

23. Мартинова Л. В., Чернодубова Е. В., Розмислов О. М. Адаптивні моделі управління фінансово-господарською діяльністю підприємств. *Вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2021. № 42. С. 39–45. DOI: 10.32999/ksu2307-8030/2021-42-6.

24. Методичні рекомендації по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій : лист Державної податкової адміністрації України від 27.01.1998 р. № 759/10/20-2117. URL: <https://surl.li/tywkxx> (дата звернення: 02.05.2026).

25. Нечаєва І. А., Панкова А. Ю. Ризик-орієнтований підхід до управління змінами. *Управління змінами та інновації*. 2023. № 8. С. 23–27. DOI: 10.32782/СМІ/2023-8-4.

26. Нечаєва І. А., Панкова А. Ю. Управління підприємствами в умовах невизначеності: інтеграція сучасних підходів менеджменту та принципів VUCA-світу. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 3(50). С. 452–457. DOI: 10.32782/2308-1988/2024-50-68.

27. Нечаєва І. А., Шитікова Л. В. Інновації як інструмент антикризового управління підприємством. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2022. № 4(83). DOI: 10.35546/kntu2078-4481.2022.4.13.

28. Нікольчук Ю., Лопатовська О. Особливості аналізу фінансового стану підприємств в умовах воєнного стану. *Modeling the Development of the Economic Systems*. 2024. № 4. С. 232–241. DOI: 10.31891/mdes/2024-14-31.

29. Поліщук Н. В., Щербата А. В. Концептуальні підходи щодо мінімізації фінансових ризиків та запобігання банкрутству підприємств. *Бізнес Інформ*. 2025. № 3. С. 290–297. DOI: 10.32983/2222-4459-2025-3-290-297.

30. Приймак С. В. Фінансовий аналіз. Практикум : навч. посіб. Львів : Ліга-Прес, 2021. 264 с. URL: <https://surl.lu/uwaiپی> (дата звернення: 20.04.2026).

31. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Законодавство України : база даних / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 08.04.2026).

32. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Законодавство України : база даних / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0336-13> (дата звернення: 28.04.2026).

33. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської

діяльності з розподілу електричної енергії : постанова НКРЕКП від 27.12.2017 р. № 1470. Законодавство України : база даних / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1470874-17#Text> (дата звернення: 01.05.2026).

34. Про ринок електричної енергії : Закон України від 13.04.2017 р. № 2019-VIII. Законодавство України : база даних / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#Text> (дата звернення: 01.05.2026).

35. Проскуріна Н., Гнідкова А. Аналіз фінансового стану та фінансових результатів як інструмент оцінки ефективності діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. DOI: 10.32782/2524-0072/2022-43-74.

36. Публічне акціонерне товариство «Запоріжжяобленерго». Фінансова звітність за 2022 рік (форми № 1–4). Запоріжжя, 2023. 8 с. URL: <https://surl.li/xcebuy> (дата звернення: 01.05.2026).

37. Публічне акціонерне товариство «Запоріжжяобленерго». Фінансова звітність за 2023 рік (форми № 1–4). Запоріжжя, 2024.

38. Пуліна Т. В., Бут Т. В., Пешиков С. А. Smart-спеціалізація як інструмент повоєнного відновлення Запорізького регіону. *Управління змінами та інновації*. 2023. № 8. С. 43–48. DOI: 10.32782/СМІ/2023-8-7.

39. Ситник Н. С., Ясіновська І. Ф. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Львів : ГАЛИЧ-ПРЕС, 2025. 300 с. URL: <https://surl.li/ufxccd> (дата звернення: 27.04.2026).

40. Сокольська Р. Б., Зелікман В. Д., Акімова Т. В., Распопова Ю. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024. 151 с. URL: <https://surl.li/bohrzv> (дата звернення: 20.04.2026).

41. Сокурєнко В. В., Швець Д. В., Бортник С. М., Ткаченко С. О. Фінанси підприємств : підручник / за заг. ред. В. В. Сокурєнка. 2-ге вид., допов. та перероб. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с. URL: <https://surl.li/nocsxs> (дата звернення: 01.05.2026).

42. Солоджук Т. В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Івано-

Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2023. 237 с. URL: <https://surl.li/pmdexu> (дата звернення: 18.04.2026).

43. Стусь Ю., Чумаченко О. Управління фінансовими ресурсами підприємства. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2024. № 4(76). С. 80–89. DOI: 10.31732/2663-2209-2024-76-80-89.

44. Ткаченко А. А., Подзігун Я. В., Кулик Ю. М. Удосконалення аналізу фінансового стану на українських підприємствах: проблеми та шляхи їх вирішення. *Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки*. 2020. Вип. 57. С. 45–53. DOI: 10.24025/2306-4420.0.57.2020.206258.

45. Ткаченко А. М., Силенко С. А. Вплив антикризового управління на формування стратегії розвитку промислового підприємства : монографія. Запоріжжя : ЗНТУ, 2019. 300 с. URL: <https://surl.li/pflvmr> (дата звернення: 10.05.2026).

46. Ткаченко Є. Ю., Зінченко В. В. Сучасні підходи до оцінки фінансової стійкості підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2024. Вип. 86. С. 153–159. DOI: 10.32782/bses.86-24.

47. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. *Фінансовий аналіз* : навч. посіб. Полтава : ПП «Астроя», 2020. 434 с. URL: <https://surl.li/biacdu> (дата звернення: 15.04.2026).

48. Фінансова діяльність : термін. Законодавство України : база даних / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/32063> (дата звернення: 10.04.2026).

49. Черняєва О., Кулініч Т., Гуцул Т., Корольков В., Губарь О. Інноваційні перетворення економіки України в умовах глобалізації: теоретико-аналітичні аспекти. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. № 1(48). С. 249–257. DOI: 10.55643/fcaptr.1.48.2023.3977.

50. Чепка В. В., Свідерська І. М., Гавриленко Ю. О. Фінансовий стан підприємства: теоретичні основи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 19–20. С. 96–102. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.19-20.96.

51. Шевченко Н. В., Мельник С. І. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. у схемах і таблицях. Львів : ЛьвДУВС, 2022. 224 с. URL: <https://surl.li/dzrxkf> (дата звернення: 02.05.2026).
52. Юрій Е. О., Руснак Т. В. Шляхи покращення фінансового стану підприємства в сучасних умовах. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 16. С. 560–565. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/85.pdf (дата звернення: 08.05.2026).
53. Яблочніков С. Л., Жукова О. А., Борсолюк О. В. Оцінка фінансового стану підприємства: теоретико-методичні підходи. *Подільський науковий вісник*. 2021. № 3(19)–4(20). С. 55–59. URL: https://pnv.in.ua/images/Magazine/3-4_2021/3-4_2021-55-59.pdf (дата звернення: 08.05.2026).
54. Ясинська Д. В., Добровольська О. В. Сучасна парадигма діагностики фінансового стану підприємства в період кризи. *Економічний простір*. 2021. № 166. С. 81–84. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/817/792> (дата звернення: 08.05.2026).
55. Abdullah F. B., Aqeeq M. A., Iqbal R., Abdullah M., Memon F. S. Enhancing electricity distribution efficiency in Pakistan: A framework for progress and action. *Utilities Policy*. 2024. Vol. 88. Article 101746. DOI: 10.1016/j.jup.2024.101746.
56. Абдуллаєва А., Смоляр Л. Фінансовий менеджмент у промисловості України в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2025. № 81. DOI: 10.32782/2524-0072/2025-81-42.
57. Arias K., Camino-Mogro S., Weiss M., Matias D., Daltro Y., Carvajal F., Hallack M. C. M. Measuring the efficiency of energy distribution firms in the LAC region: a service provision and financial performance approach. *Journal of Applied Economics*. 2025. Vol. 28, no. 1. Article 2568248. DOI: 10.1080/15140326.2025.2568248.

58. Arocena P., Kumbhakar S. C., Lien G. Performance benchmarking for regulating electricity distribution: Insights from empirical academic research. *Journal of Economic Surveys*. 2025. Vol. 39, no. 3. P. 1287–1324. DOI: 10.1111/joes.12656.
59. Li X., Zhang H., Liu Y., Zhang Y. Research on Optimization of Financial Performance Evaluation of Energy Enterprises under the Background of Low-Carbon Economy. *Energies*. 2024. Vol. 17, no. 10. Article 2311. DOI: 10.3390/en17102311.
60. Omrani H., Emrouznejad A., Teplova T., Amini M. Efficiency evaluation of electricity distribution companies: Integrating data envelopment analysis and machine learning for a holistic analysis. *Engineering Applications of Artificial Intelligence*. 2024. Vol. 133, Part F. Article 108636. DOI: 10.1016/j.engappai.2024.108636.

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність АТ «Запоріжжяобленерго» за 2021 рік

Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЖЖЯОБЛЕНЕРГО"	Дати (рік, місяць, число)	2022 01 01
Територія	ЗАПОРІЗЬКА	за ЄДРПОУ	00130926
Організаційно-правова форма господарювання	акціонерне товариство	за КАТОГТГ 1	UA23060070010056445
Вид економічної діяльності	Розподілення електроенергії	за КОПФГ	230
Середня кількість працівників	4 786	за КВЕД	35.13
Адреса, телефон	Степана, 6, буд. 14, ЗАПОРІЖЖЯ РАЙОН ЗАПОРІЗЬКА обл., 69063		2363671
Одиниця виміру: тис. грн. Без десяткового знаку (округлювати) у зв'язку при фінансові результати (Звіт) про рухтаний джойд (форма №2), гроші позначення цього виражаються в тисячах гривень)			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	5 918	10 988
первісна вартість	1001	21 591	29 816
накопичена амортизація	1002	15 683	18 828
Незавершені капітальні інвестиції	1005	101 268	74 496
Основні засоби	1010	1 970 330	1 185 361
первісна вартість	1011	3 918 849	4 390 036
знос	1012	2 003 520	3 183 725
Інвестиційна нерухомість	1015	431	437
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	716	716
знос інвестиційної нерухомості	1017	285	286
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	169 437	107 669
Відстрочені податкові активи	1045	12 787	43 382
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	25
Усього за розділом I	1095	1 100 189	1 533 381
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	73 183	89 950
виробничі запаси	1101	-	-
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховувальників	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 434 476	1 607 184
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	7 644	95 919
з бюджетом	1135	82	82
у тому числі з податку на прибуток	1135	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	87 601	87 955
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	207 859	142 921
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	95 045	215 618
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	95 045	215 618
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

Продовження додатка А

інші страхові резерви	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1 926 503	2 242 077
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3 106 693	3 635 459

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	44 840	44 840
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	44 441	44 441
Додатковий капітал	1410	95 723	97 221
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	8 359	8 325
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	166 196	435 742
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	359 559	630 769
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	366	257
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	37 704	4 494
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	38 070	4 751
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	523 340	221 565
товари, роботи, послуги	1615	316 177	763 725
розрахунками з бюджетом	1620	1 205 692	1 038 845
у тому числі з податку на прибуток	1621	13 621	21 101
розрахунками зі страхування	1625	22 089	19 651
розрахунками з оплати праці	1630	50 956	49 793
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	257 947	227 727
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	11 544	11 544
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	29 948	307 063
Доходи майбутніх періодів	1665	29 443	29 817
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	261 928	330 269
Усього за розділом III	1695	2 709 864	2 999 593
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	3 106 693	3 635 459

Керівник

Головний бухгалтер

Ангелова Олена

КОЛЕСНИК Наталія

Продовження додатка А

Підприємство **ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ЗАПОРІЖЖЯОБЛЕНЕРГО"**

(найменування)

Дата (рік, місяць, число)

2022	01	01
------	----	----

за ЄДРПОУ

00130926

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за Рік 2021 р.

Форма № 2 Код за ДКУД

1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 537 275	2 699 513
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховування</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3 178 051)	(2 352 875)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	359 224	346 638
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	568 499	291 507
у тому числі:			
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	2121	-	-
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(71 102)	(68 527)
Витрати на збут	2150	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(470 107)	(489 074)
у тому числі:			
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	2181	-	-
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	386 514	80 544
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	73 256	119 635
Інші доходи	2240	-	-
у тому числі:			
<i>дохід від благодійної допомоги</i>	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(81 823)	(160 950)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(9 789)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка А

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(502 706)	(189 715)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(7 111)	(7 652)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-509 817	-197 367
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(567)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-567	-
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	123 572	-24 271
Залишок коштів на початок року	3405	95 046	119 317
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-	-
Залишок коштів на кінець року	3415	218 618	95 046

Керівник

Головний бухгалтер

Ангелова Олена

КОЛЕСНИК Наталія

Додаток Б

Фінансова звітність АТ «Запоріжжяобленерго» за 2022 рік

Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЖЖЯОБЛЕНЕРГО"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія	ЗАПОРІЗЬКА	за ЄДРПОУ	2023 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне Товариство	за КАТОТІТ	00130926
Вид економічної діяльності	Розподілення електроенергії	за КОПФГ	UA23060070010154443
Середня кількість працівників	4 619	за КВЕД	230
Адреса, телефон	Сталеварів, буд. 14, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69035	28633471	35.13

Одиниця вимірю: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого визначаються в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями національних (стандартів) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

	А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
	1	2	3	4
	I. Необоротні активи			
7	Нематеріальні активи	1000	10 988	6 722
	первісна вартість	1001	29 816	30 103
	накопичена амортизація	1002	18 828	23 381
8	Незавершені капітальні інвестиції	1005	74 496	72 717
9	Основні засоби	1010	1 158 361	542 671
	первісна вартість	1011	4 340 088	4 408 058
	знос	1012	3 183 725	3 865 387
10	Інвестиційна нерухомість	1015	430	421
	первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	716	716
	знос інвестиційної нерухомості	1017	286	295
	Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
	первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
	накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
11	Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
12	Інші фінансові інвестиції	1035	-	-
	Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	107 699	72 093
	Відстрочені податкові активи	1045	43 382	53 341
	Гудвіл	1050	-	-
	Відстрочені аквізичні витрати	1060	-	-
	Запас коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
13	Інші необоротні активи	1090	25	25
	Усього за розділом I	1095	1 393 381	747 990
	II. Оборотні активи			
14	Запаси	1100	89 950	69 180
	виробничі запаси	1101	87 146	65 808
	незавершене виробництво	1102	-	-
	готова продукція	1103	2 804	3 372
	говари	1104	-	-
	Поточні біологічні активи	1110	-	-
	Депозити перестрахування	1115	-	-
	Векселі одержані	1120	-	-
15,20	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 607 160	2 073 834
16	Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	95 919	6 151
17	з бюджетом	1135	82	82
	у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
18	Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	87 503	87 503
19,20	Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
	Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	139 800	205 467
21	Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
	Гроші та їх еквіваленти	1165	218 618	222 560
	готівка	1166	-	-
	рахунки в банках	1167	218 618	222 560
	Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
	Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
	у тому числі в:			
	резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
	резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
	резервах незароблених премій	1183	-	-
	інших страхових резервах	1184	-	-
	Усього за розділом II	1195	2 546 679	3 002 695
	Баланс	1300	3 940 060	3 750 685

Продовження додатка Б

Фінансова звітність

	Інші оборотні активи	1190	-	-
	Усього за розділом II	1195	2 239 032	2 664 777
22	III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
	Баланс	1300	3 632 414	3 412 768

	П А С И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
	I	2	3	4
	I. Власний капітал			
23	Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	44 840	44 840
24	Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
24	Капітал у дооцінках	1405	44 441	44 441
25	Додатковий капітал	1410	97 221	97 221
	Емісійний дохід	1411	-	-
	Накопичені курсові різниці	1412	-	-
26	Резервний капітал	1415	8 525	8 525
27	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	432 684	145 701
	Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
	Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
	Інші резерви	1435	-	-
	Усього за розділом I	1495	627 721	340 728
	II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
28	Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
28	Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
29	Довгострокові кредити банків	1510	128	89
29	Інші довгострокові зобов'язання	1515	4 494	3 892
	Довгострокові забезпечення	1520	-	-
30	Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
30	Цільове фінансування	1525	-	7 753
	Благодійна допомога	1526	-	-
	Страхові резерви	1530	-	-
	у тому числі:			
	резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
	резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
	резерв незароблених премій	1533	-	-
	інші страхові резерви	1534	-	-
	Інвестиційні контракти	1535	-	-
	Призовий фонд	1540	-	-
	Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
	Усього за розділом II	1595	4 622	11 734
	III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
	Короткострокові кредити банків	1600	-	-
	Векселі видані	1605	-	-
29	Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	221 505	8 799
	товари, роботи, послуги	1615	763 766	1 582 020
33	розрахунками з бюджетом	1620	1 038 936	715 738
	у тому числі з податку на прибуток	1621	21 101	34 878
	розрахунками зі страхування	1625	29 501	3 610
	розрахунками з оплати праці	1630	49 793	25 324
34	Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	227 727	143 239
	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	11 544	11 544
	Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
	Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
35	Поточні забезпечення	1660	307 063	203 439
	Доходи майбутніх періодів	1665	29 817	28 278
	Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
36	Інші поточні зобов'язання	1690	330 269	336 315
	Усього за розділом III	1695	3 000 071	3 060 306
	IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
	V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
	Баланс	1900	3 632 414	3 412 768

Керівник

Заступник директора фінансового –
головний бухгалтер

Андрій СТАСЕВСЬКИЙ

Олена КОСАРЕВА

Продовження додатка Б

Публічне акціонерне товариство "Запоріжжяобленерго"

Фінансова звітність

Дата (рік, місяць, число) 2023 01 01

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ЗАПОРІЖЖЯОБЛЕНЕРГО"

за ЄДРПОУ 00130926

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за Рік 2022 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ				
	Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
	1	2	3	4
37	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 801 056	3 537 275
	Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
	премії підписані, валова сума	2011	-	-
	премії, передані у перестрахування	2012	-	-
	зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
	зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
38	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 679 360)	(3 178 051)
	Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
	Валовий:			
	прибуток	2090	121 696	359 224
	збиток	2095	(-)	(-)
	Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
	Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
	зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
	зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
40	Інші операційні доходи	2120	555 880	668 499
	у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
	дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
	дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
39	Адміністративні витрати	2130	(55 541)	(71 102)
	Витрати на збут	2150	(-)	(-)
41	Інші операційні витрати	2180	(271 965)	(470 107)
	у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-
	витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
	Фінансовий результат від операційної діяльності:			
	прибуток	2190	350 070	386 514
	збиток	2195	(-)	(-)
	Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
42	Інші фінансові доходи	2220	35 087	73 268
	Інші доходи	2240	5 833	-
	у тому числі: дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
42	Фінансові витрати	2250	(12 745)	(81 823)
	Витрати від участі в капіталі	2255	-	-
	Інші витрати	2270	(518 488)	-
	Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Керівник

Заступник директора фінансового –
головний бухгалтер

Андрій СТАСЕВСЬКИЙ

Олена КОСАРЕВА

Продовження додатка Б

Публічне акціонерне товариство "Запоріжжяобленерго"

Фінансова звітність

	Фінансовий результат до оподаткування:			
	прибуток	2290	377 947	-
	збиток	2295	(140 253)	-
43	Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(64 601)	(105 275)
	Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
	Чистий фінансовий результат:			
	прибуток	2350	272 672	-
	збиток	2355	(204 854)	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

	Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
	1	2	3	4
	Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
	Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
	Накопичені курсові різниці	2410	-	-
	Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
	Інший сукупний дохід	2445	-	-
	Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
	Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
	Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
	Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	204 854	272 672

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

	Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
	1	2	3	4
	Матеріальні затрати	2500	1 859 432	1 903 343
	Витрати на оплату праці	2505	644 412	898 194
	Відрахування на соціальні заходи	2510	146 069	197 775
	Амортизація	2515	180 656	295 588
	Інші операційні витрати	2520	172 296	437 641
	Разом	2550	3 002 865	3 737 541

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

	Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
	1	2	3	4
44	Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 793 600 000	1 793 600 000
44	Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 793 600 000	1 793 600 000
44	Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1,14	1,52025
44	Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1,14	1,52025
	Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Заступник директора фінансового –
головний бухгалтер

Андрій СТАШЕВСЬКИЙ

Олена КОЩУК

Додаток В

Фінансова звітність АТ «Запоріжжяобленерго» за 2023 рік

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЖЖЯОБЛЕНЕРГО"	за ЄДРПОУ	2023	01	01
Територія	ЗАПОРІЖЖЯ	за КОАТУУ	00130926		
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	2306020000(0136654)		
Вид економічної діяльності	Розподілення електроенергії	за КОПЧ	230		
Середня кількість працівників	2470	за КВЕД	35.13		
Адреса, телефон	Сталеварів, буд. 14, ЗАПОРІЗЬКИЙ РАЙОН, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69035	2363171			
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого визначаються в тисячах гривень					
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):					
за положеннями національних (стандартів) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

v

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	6 952	3 200
первісна вартість	1001	30 333	30 823
накопичена амортизація	1002	23 381	27 623
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	603 361	734 764
первісна вартість	1011	4 462 747	4 681 711
знос	1012	3 859 386	3 945 947
Інвестиційна нерухомість	1015	421	413
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	716	716
знос інвестиційної нерухомості	1017	295	303
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
Інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	72 093	34 766
Відстрочені податкові активи	1045	53 341	50 062
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Запаси до оцінки у дочірніх компаніях справедливої вартості	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	25	25
Усього за розділом I	1095	734 193	823 030
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	60 180	89 038
виробничі запаси	1101	63 808	82 769
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	3 372	6 219
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 073 834	2 113 890
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	17 948	137 609
з бюджетом	1135	82	5 194
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	87 503	87 503
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	57 962	233 701
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	222 500	76 848
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	222 500	76 848
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестрахувальника у страхових резервах	1170	-	-
у тому числі в:			
резервів довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервів збитків або резервів належних виплат	1182	-	-
резервів незароблених премій	1183	-	-

Продовження додатка В

інші страхових резерви	1184	-	-
інші оборотні активи	1190	147 505	224 010
Усього за розділом II	1195	2 676 574	2 970 853
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3 412 768	3 794 584

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	44 840	44 840
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	44 441	44 441
Додатковий капітал	1410	97 221	97 221
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	8 325	8 659
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	145 666	(52 119)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	340 673	215 419
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	89	47
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	3 892	3 177
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	11 234	30 757
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	8 392	9 699
товари, роботи, послуги	1615	1 595 923	2 044 130
розрахунками з бюджетом	1620	715 798	624 836
у тому числі з податку на прибуток	1621	34 833	16 739
розрахунками з відрахування	1625	5 610	5 630
розрахунками з оплати праці	1630	23 524	19 038
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	143 299	163 936
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	11 544	94 509
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	203 439	173 926
Доходи майбутніх періодів	1665	28 278	53 356
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	322 812	349 700
Усього за розділом III	1695	3 058 829	3 548 060
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	3 412 768	3 794 584

Керівник

Головний бухгалтер

ПІДПИСАНО
КВАЛІФІКОВАНИМИ
ЕЛЕКТРОННИМИ
ПІДПИСАМИ
ГАВРИЛОВ
МИХАЙЛО
ЛЕОНІДОВИЧ
КОСАРЄВА
ОЛЕНА
ВІКТОРІВНА

ГАВРИЛОВ Михайло

КОСАРЄВА Олена

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Показники в тисячах, встановлюваному центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Продовження додатка В

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ЗАПОРІЖЖА ОБЛЕНЕРГО"

(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2024	01	01
00130926		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2023 р.

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 195 063	2 801 056
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 320 041)	(2 679 360)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	-	121 696
збиток	2095	(124 978)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	363 956	555 880
у тому числі:			
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(83 882)	(55 541)
Витрати на збут	2150	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(147 772)	(271 794)
у тому числі:			
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	7 324	350 241
збиток	2195	(-)	(-)
Доходи від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	22 934	35 067
Інші доходи	2240	8 265	5 833
у тому числі:			
дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(3 060)	(12 745)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(15 017)	(518 488)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Гаврилов Михайло

Косарева Олена

Продовження додатка В

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	20 446	-
збиток	2295	(-)	(140 092)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(19 259)	(64 656)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1 187	-
збиток	2355	(-)	(204 748)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 187	(204 748)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 625 690	1 859 432
Витрати на оплату праці	2505	561 260	644 412
Відрахування на соціальні заходи	2510	122 237	146 069
Амортизація	2515	87 619	180 656
Інші операційні витрати	2520	149 873	172 126
Разом	2550	2 546 679	3 002 695

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1793600000	1793600000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1793600000	1793600000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,01	(1,14)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,01	(1,14)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

[Signature]

[Signature]

ГАВРИЛОВ Михайло

КОСАРЕВА Олена

Додаток Д

Сертифікат підтвердження участі в роботі конференції

Сертифікат № 106 /26
Дата видачі: 5 березня 2026

СЕРТИФІКАТ

видано

Вісторовській Анастасії Олександрівні

учаснику *I Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародний бізнес і логістика: ризики, безпека та управлінські рішення»*, яка відбулася 5 березня 2026 року в місті Києві на базі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» за адресою: проспект Берестейський, 37.

Цей сертифікат засвідчує участь у Міжнародній науково-практичній конференції, що відбулася 5 березня 2026 року, та підтверджує виконання **30 академічних годин (1 кредит ЕКТС)** у межах підвищення кваліфікації.

Декан факультету
менеджменту та маркетингу

Марина КРАВЧЕНКО

Завідувач кафедри
міжнародного бізнесу та логістики

Алла ДУНСЬКА

Алла ДУНСЬКА

Київ – 2026